

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ І
ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА»**

на здобуття освітнього ступеня **бакалавра**
зі спеціальності **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
освітньо-професійної програми **Підприємництво , торгівля та біржова діяльність**

*Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело*

(підпис)

Або Лебда Ахмед

Виконав: здобувач вищої освіти
Або Лебда Ахмед

Керівник: к.е.н, доцент
Наталія Стельмах

Рецензент: д.е.н.,професор
Альона Голобородько

Київ 2024

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Навчально-науковий інститут менеджменту і підприємництва

Кафедра Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Ступінь вищої освіти бакалавр

Спеціальність 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність

Освітньо-професійна програма Підприємство, торгівля та біржова діяльність

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедру підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

_____ Оксана ЗГУРСЬКА
« ____ » _____ 2024 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Або Лебди Ахмеда Абдель Рахмана

1. Тема кваліфікаційної роботи: Напрямки удосконалення управління оборотними активами підприємства

керівник кваліфікаційної роботи Стельмах Наталія, к.е.н.

затвержені наказом Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій від «27» лютого 2024 р. № 36.

2. Строк подання кваліфікаційної роботи «05» червня 2024 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні акти України; офіційні дані Державної служби статистики України; нормативні документи, що регулюють діяльність підприємств; наукова та навчальна література; періодичні видання; офіційна звітність ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

4. . Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Розділ 1 Теоретичні основи управління оборотними активами підприємства
2. Розділ 2 Аналіз ефективності використання оборотних активів
3. Розділ 3 Вдосконалення стратегії управління активами

5. Перелік ілюстративного матеріалу: презентація

6. Дата видачі завдання «24» лютого 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Складання плану кваліфікаційної роботи. Вивчення літератури, підбір наукових та навчальних матеріалів.	01.03.2024	Виконано
2	Підготовка вступу і першого розділу	14.03.2024	Виконано
3	Підготовка другого розділу	14.04.2024	Виконано
4	Підготовка третього розділу	05.05.2024	Виконано
5	Підготовка висновків та пропозицій	06.05.2024	Виконано
6	Систематизація використаних під час дослідження джерел	23.05.2024	Виконано
7	Подання роботи для перевірки на академічний плагіат	24.05.2024	Виконано
8	Оформлення та представлення роботи на кафедрі	30.05.2024	Виконано
9	Написання відзиву науковим керівником	31.05.2024	Виконано
10	Зовнішнє рецензування	06.06.2024	Виконано
11	Підготовка доповіді, презентації та ілюстративного матеріалу	17.06.2024	Виконано
12	Попередній захист	10.06.2024	Виконано
13	Захист кваліфікаційної роботи бакалавра	19.06.2024	Виконано

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Або Лебда Ахмед

Керівник
кваліфікаційної роботи _____

(підпис)

Наталія Стельмах

РЕФЕРАТ

Текстова частина кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра: 64 стор., 18 рис., 22 табл., 47 джерел.

Метою дипломної роботи є дослідження та аналіз існуючих стратегій та методів управління оборотними активами з метою виявлення їх ефективності та можливих напрямків удосконалення. Робота спрямована на розкриття основних аспектів управління оборотними активами, виявлення проблемних питань та пошук оптимальних рішень для підвищення фінансової стійкості та ефективності підприємства

Об'єкт дослідження- удосконалення управління оборотними активами

Предмет дослідження – теоретико-методичні основи та практичні аспекти управлінні оборотними активами підприємства

Короткий зміст роботи:

Кваліфікаційна робота присвячена новим рішенням та ефективному управлінню активів підприємства. Розглянуто основи будови підприємства та його економічні особливості. Визначено методичний інструментарій по удосконаленню розподілення активів. Проаналізовано основні економічні фактори досліджуваного підприємства та його фактичні економічні фактори. На основі зібраних та проаналізованих даних було надано рекомендації по удосконаленню економічного фактору підприємства та ефективного управління його активів

Ключові слова: управління підприємством, оборотні активи, економічний розвиток, управління оборотними активами, фінансовий потенціал.

ABSTRACT

The text part of the qualification work for the bachelor's degree: 64 pages, 18 figures, 22 tables, 47 sources.

The purpose of the diploma work on the management of current assets of the enterprise is to study and analyze existing strategies and methods of current asset management in order to identify their effectiveness and possible areas of improvement. The work is aimed at revealing the main aspects of current asset management, identifying problematic issues and finding optimal solutions to improve the financial stability and efficiency of the enterprise.

Object of research - improvement of current assets management

Subject of research - theoretical and methodological foundations and practical aspects of current assets management

Summary of the work:

The qualification work is devoted to new solutions and effective management of enterprise assets. The basics of the structure of the enterprise and its economic features are considered. The methodological tools for improving the distribution of assets are determined. The main economic factors of the studied enterprise and its actual economic factors are analyzed. On the basis of the collected and analyzed data, recommendations for improving the economic factor of the enterprise and effective management of its assets have been provided.

Keywords: enterprise management, current assets, economic development, current asset management, financial potential.

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

Направляється здобувач(ка) Або Лебда А.А. до захисту кваліфікаційної роботи
(*прізвище та ініціали*)
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(*код, найменування спеціальності*)
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(*назва*)
на тему: «Напрямки удосконалення управління оборотними активами підприємства»

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Директор ННІ _____

(*підпис*)

Сергій ФЕДЮНІН

(*Ім'я, ПРІЗВИЩЕ*)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач(ка) Або Лебда А.А. виконав дослідження на достатньому рівні. Розкрив тематику дослідження, досягнув поставленої мети та надав ґрунтовні пропозиції щодо Розробка інструментарію оцінки та мінімізації рівня ризику по окремих управлінських рішеннях підприємства.

Все це дозволяє оцінити виконану кваліфікаційну роботу здобувача _____
на оцінку «_____» та присвоїти йому(їй) _____ кваліфікацію
_____.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Наталія СТЕЛЬМАХ

(*підпис*) (*Ім'я, ПРІЗВИЩЕ*)

« ____ » _____ 20__ року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Здобувач(ка) Або Лебда А.А. допускається до захисту даної роботи в Екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедрою _____

(*назва*)

(*підпис*)

(*Ім'я, ПРІЗВИЩЕ*)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1	10
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1 Оборотні активи: їх економічна сутність та класифікація.....	10
1.2 Управління оборотними активами підприємства	14
2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»).....	19
2.1 Характеристика підприємства і аналіз стану оборотних активів	19
2.2. Шляхи оптимізації управління оборотними активами підприємства.....	30
РОЗДІЛ 3	37
3.1. Загальні напрями удосконалення управління оборотними активами підприємства	37
3.2. Стратегія фінансування активів ТОВ «Агроекосервіс» намайбутній період...	46
3.3. Аналіз результатів запропонованих змін у фінансуванні активівТОВ «Агроекосервіс» на майбутній період.....	50
Прогнозний баланс активів і пасивів ТОВ «Агроекосервіс» на 2022-	51
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТОК А	61
ДОДАТОК Б.....	62

ВСТУП

На сьогоднішній день ефективне управління оборотними активами - це аспект успішного функціонування будь-якого підприємства, а, отже, і економіки в цілому. В умовах ринкової економіки кожне підприємство прагне максимально використовувати свої ресурси, а прискорення оборотності активів підприємства зменшує їхню потребу в них. Обсяг оборотних активів має бути достатнім для того, щоб виробляти продукцію в тих асортиментах, які запланувало підприємство, і в тій кількості, яка потрібна ринку. І водночас мінімальним, яке не веде до збільшення витрат виробництва за допомогою накопичення товарних запасів.

У результаті правильне управління оборотними активами надає підприємству можливості у незначній мірі залежати від кредитних джерел отримання грошових коштів та покращити свою платоспроможність. Тому питання дослідження та ефективного управління оборотними активами на підприємстві є досить актуальним.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та дослідження теоретичних аспектів управління оборотними активами підприємства, дослідження їх стану, а також шляхи їх оптимізації.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- проаналізувати теоретичні підходи щодо визначення поняття оборотні активи та їх класифікацію;
- розглянути етапи та методи управління оборотними активами;
- провести аналіз складу структури та ефективності використання оборотних активів ТОВ «Агрокосервіс» ;
- розробити шляхи оптимізації управління оборотними активами ТОВ «Агрокосервіс».

Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами підприємства.

Предметом дослідження є фінансові відносини, що виникають і

трансформуються у процесі управління оборотними активами підприємства.

Методи дослідження: розрахунково-аналітичний, табличний, графічний аналіз, порівняльний, вертикальний (структурний) і горизонтальний (часовий) фінансовий аналіз.

Інформаційна база дослідження: під час виконання даної роботи використовувалися праці вітчизняних вчених, методичні рекомендації, законодавчі та нормативні акти, матеріали періодичних та спеціалізованих видань, фінансова звітність підприємства ТОВ «Агроекосервіс».

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці заходів щодо оптимізації управління оборотними активами і можливості використання підприємством ТОВ «Агроекосервіс» запропонованого комплексу дій для більш ефективної роботи підприємства та мінімізації фінансових ризиків. Результати цього дослідження знайшли застосування на підприємстві ТОВ «Агроекосервіс», де розроблені заходи використовуються у процесі діяльності.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Оборотні активи: їх економічна сутність та класифікація

Обов'язковою умовою для нормального функціонування кожного суб'єкта господарювання є раціональне та ефективне використання оборотних активів. У зв'язку з цим дослідження економічної сутності оборотних активів набуває не тільки особливого наукового, а й важливого практичного значення, оскільки розуміння їх змісту визначає підхід до оцінки, ефективного формування та використання.

На діяльність підприємств впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори. Підприємства не можуть впливати на зовнішні фактори, а тільки пристосуватися до них, а щодо внутрішніх факторів, то підприємства можуть управляти ними та коригувати для власної вигоди. Однією з основних внутрішніх проблем підприємств України є брак оборотних коштів, це пов'язано з несплаченою заборгованістю та неефективним управлінням оборотними коштами, а також недоліками у системі управління підприємством загалом. Багато українських підприємств стикнулися з проблемою нестачі достатнього оборотного капіталу для їх стійкої роботи. Вирішення цієї проблеми вплине на доходи підприємств, якість продукції та виконуваних робіт, заробітну плату та багато іншого. Цей факт наголошує на необхідності управління оборотними коштами, що є запорукою успішної роботи підприємств.

Здійснення ефективного управління оборотними активами неможливо без розуміння його структури та сутності, саме тому таку пильну увагу до цієї категорії приділено в роботах багатьох вітчизняних та іноземних вчених, серед яких Нашкерська Г.В.[23], Ковальов В.В.[14], Бланк І.О.[2], Брейлі Р. та Майєрс С.[46], Боді З. та Мертон Р[47]. У літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних активів, економісти трактують їх як оборотні кошти, поточні активи, оборотний капітал і т.д.

Аналіз літератури показав, що існує декілька підходів щодо трактування поняття «оборотні активи», розглянемо основні точки зору, які можна знайти в стаття українських науковців, основні з яких представлені на рисунку 1.1.

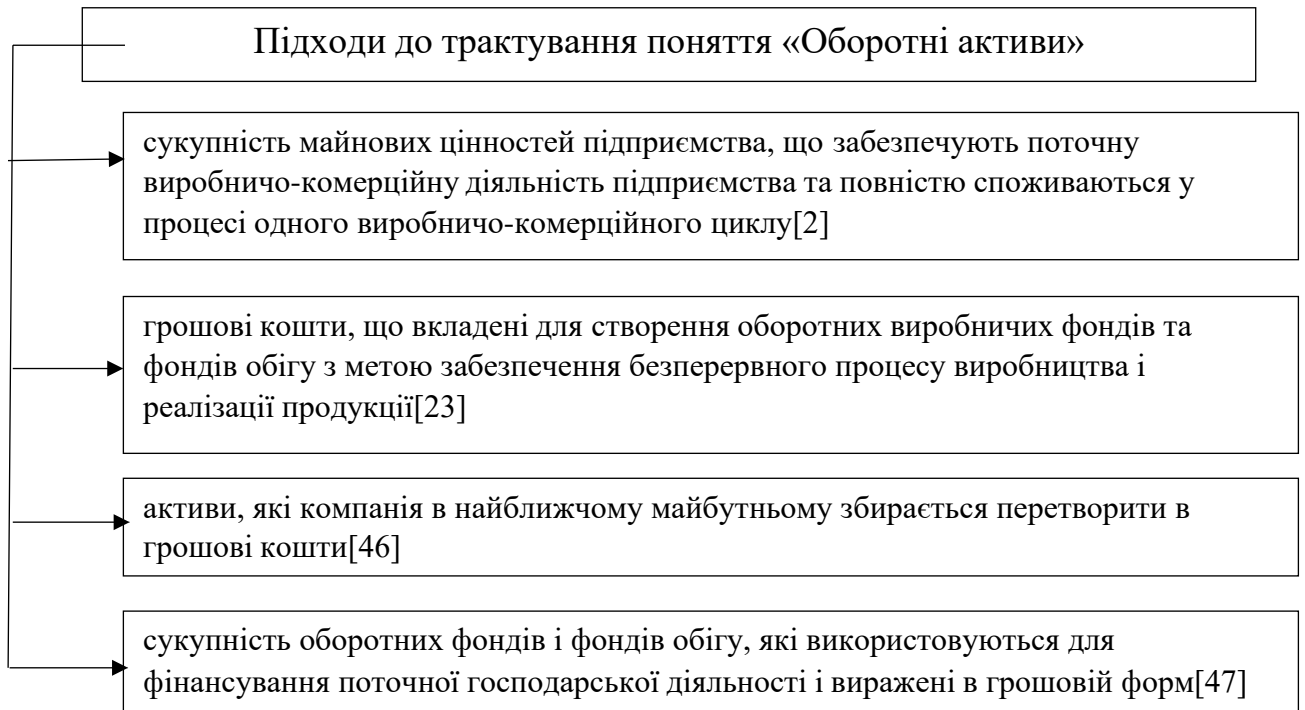

Рисунок 1.1 - Підходи до трактування поняття «Оборотні активи»

Також термін «оборотні активи» визначений і в законодавстві України на сайті Верховної Ради[28].

Узагальнюючи все вищевказане під оборотними активами слід розуміти сукупність фінансових і майнових цінностей, які безперервно здійснюють кругообіг впродовж 12 місяців чи впродовж свого операційного циклу і спрямовані на забезпеченні достатнього рівня платоспроможності та ліквідності підприємства, отриманні прибутку.

Склад та структура оборотних активів визначає фінансовий стан підприємства, яке, своєю чергою, впливає на його конкурентоспроможність, оскільки висловлює здатність господарюючого суб'єкта ефективно реагувати на дестабілізуючі дії конкурентів, виконувати свої боргові зобов'язання,

підтримувати здатність нарощування прибутковості бізнесу. На рисунку 1.2 представлені склад та структура оборотних активів підприємства.

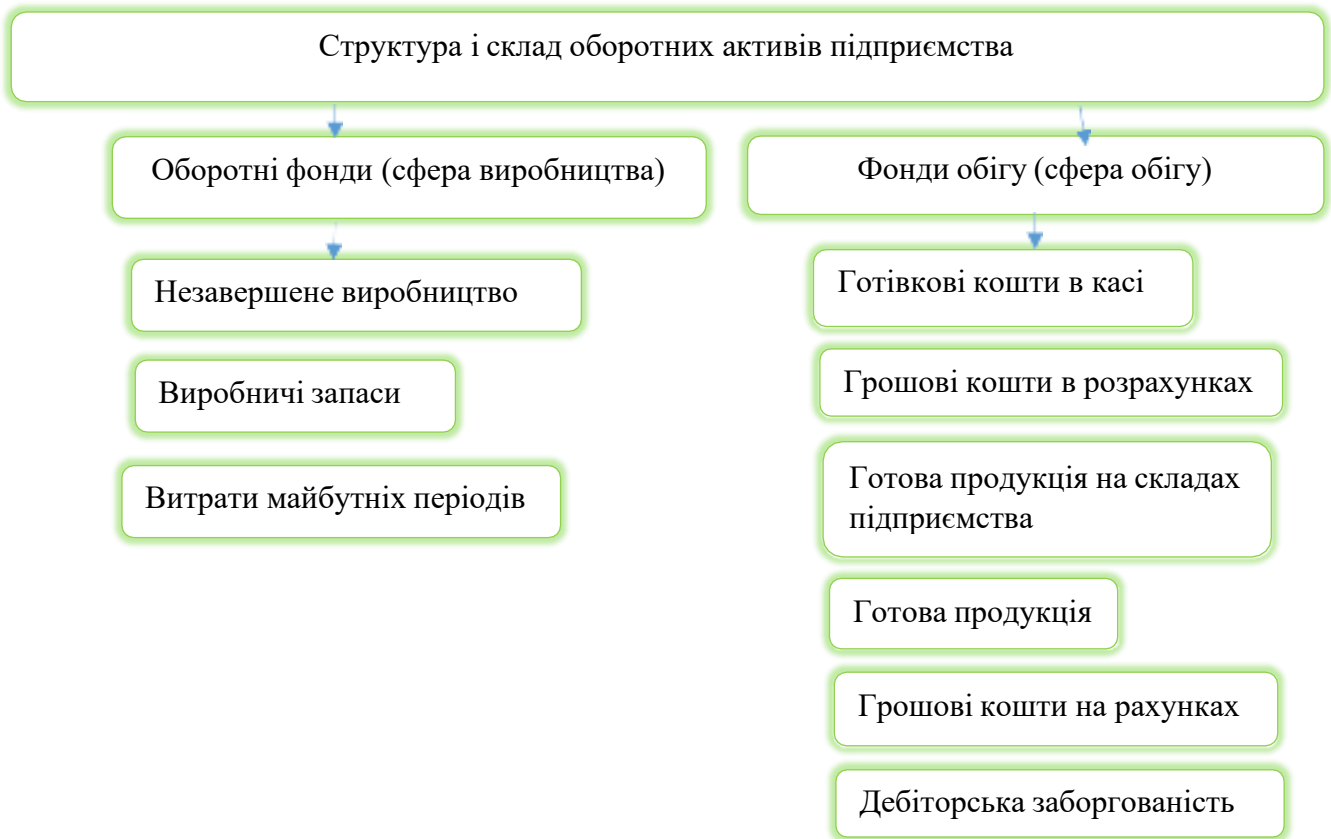

Рисунок 1.2 - Склад та структура оборотних активів підприємства

Структура і склад оборотних активів підприємства поділяється на оборотні фонди (сфера виробництва) та фонди обігу (сфера обігу). Ресурси оборотних фондів в свою чергу діляться коштом спрямовані на формування виробничих запасів і на ті, які безпосередньо беруть участь у виробництві. Крім цього до складу цієї категорії входить незавершене виробництво (предмети та засоби праці, що вступили в виробничий процес, але не пройшли всі технологічні операції обробки) та витрати майбутніх періодів.

До фондів обігу: готова продукція на складах, готова продукція, грошові кошти на рахунках, грошові кошти в розрахунках, готівкові кошти в касі та дебіторська заборгованість.

Визначення сутності, складу та структури оборотних активів, дозволяє вітчизняним та зарубіжним науковцям систематизувати та класифікувати його за такими основними ознаками, що представлені в таблиці 1.1 [4,8,10,24].

Таблиця 1.1 - Класифікація оборотних активів за ознаками та видами

№	Класифікаційна ознака	Вид оборотних активів
1	За сферою розміщення та функціональною роллю в процесі виробництва:	а) оборотні виробничі фонди; б) фонди обігу.
2	За методом планування, принципом формування та управління:	а) нормовані – виробничі запаси, незавершене виробництво, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція; б) ненормовані – дебіторська заборгованість, кошти в розрахунках, товари відвантажені, але не оплачені покупцями, інші оборотні активи.
3	За джерелами формування:	а) власні; б) залучені.
4	За ступенем ризику вкладання капіталу:	а) з мінімальним ризиком вкладення; б) із невеликим ризиком вкладень ; в) із середнім ризиком вкладень; г) з високим ризиком вкладень.
5	За залежністю від обсягів виробництва:	а) постійні; б) змінні.
6	За формою функціонування:	а) матеріальні; б) нематеріальні; в) фінансові.
7	За рівнем ліквідності:	а) високоліквідні; б) середньоліквідні; в) низьколіквідні активи.
8	За рівнем прибутковості:	а) високоприбуткові; б) середньоприбуткові; в) неприбуткові; г) збиткові.

На рисунку 1.3 представлені три стадії грошова, виробнича та товарна, яку оборотні активи здійснюють під час руху оборотні активи[17,42].

Рисунок 1.3 - Схема кругообігу оборотних активів підприємств

Грошові кошти трансформуються у виробничі запаси- це перший етап обороту оборотних засобів під час грошової стадії

Другий етап- виробнича стадія. Вона сама продуктивна, яка характеризується тим, що на ній відбувається підвищення продуктивності та праці.

А на третьому етапі, в процесі виробництва товару, відбувається авансування його праці.

А потім кругообіг починається спочатку.

1.2 Управління оборотними активами підприємства

Поточні проблеми управління активами привертають дедалі більше уваги представників фінансових наук. Це пов'язано з трансформаційними процесами, які відбуваються у вітчизняній економіці, розвитку різних форми власності. В економічній практиці необхідні нетрадиційні та унікальні рішення, що ґрунтуються на досягненнях сучасної фінансової науки та глибокої інтеграції досвіду фінансового менеджменту. У сучасних умовах практично кожне

підприємство має самостійно вирішувати питання щодо формування механізму управління оборотними активами та визначати напрями щодо підвищення ефективності його функціонування.

Основною метою системи управління оборотними активами є підвищення ефективності його використання та прискорення оборотності. Значний обсяг оборотних активів, задіяний у виробничому процесі, розмаїтість їх елементів, що визначає роль забезпечення постійної платоспроможності зумовлюють складність завдань, пов'язані з управлінням оборотними активами.

Варто зазначити, що головна проблема в тому, що оборотні активи не завжди є показником ліквідності, тому з вибором стратегії управління оборотними активами залежить рівень їх ліквідності. Політика управління оборотними активами підприємства розробляється поетапно, її представлено на рисунку 1.4[9,26,40,42].

Рисунок 1.4 - Етапи управління оборотними активами підприємства

На першій фазі творення оборотних активів здійснюється аналіз оборотних активів підприємства за попередні періоди. До аналізу оборотних активів входить:

- Динаміка загального обсягу оборотних активів та питома вага оборотних активів.
- Динаміка складу оборотних активів підприємства та їх основних видів – запас заготовок, сировини; дебіторська заборгованість; готова продукція; залишки фінансових активів.
- Оборотність окремих видів оборотних активів.
- Рентабельність оборотних активів.
- Джерела фінансування оборотних активів.

Друга фаза формування політики управління оборотних активів підприємства визначає значущі способи щодо утворення таких активів. Ці способи виражають єдину систему фінансового управління організацією з позиції перебування в певній відповідності рівня доходності та ризику фінансової діяльності. Є три вирішальні підходи в частині розвитку оборотних активів підприємства:

- Консервативний – обумовлює не тільки повне задоволення поточної потреби за усіма різновидами оборотних активів, яке надає нормальний хід операційної роботи, а ще й утворення помітних розмірів їх резервів у випадку несподіваних ускладнень (труднощів).
- Помірний – націлений на покриття абсолютного задоволення поточної потреби у всіх видах оборотних активах, а також створення нормальних страхових їх обсягів у випадку виникнення максимально характерних перебоїв під час операційної роботи підприємства.
- Агресивний – спрямований на мінімізацію усіх видів страхових запасів з спеціальних типів оборотних активів.

На третьому етапі організації політики керівництва оборотними активами здійснюється оптимізація обсягу цих активів, яка витікає із обраного виду політики їх створення, що визначає установлений рівень співвідношення ризику та результативності (продуктивності) їх використання.

Четвертий етап формування політики керівництва оборотними активами включає в себе здійснення оптимізації співвідношення незмінного (постійного) та змінного елементів оборотних активів. Потреба в окремих видах оборотних активів та їх сума взагалі істотно коливається залежно від сезонних характеристик здійснення операційної діяльності.

П'ятий етап процесу розвитку політики управління оборотними активами визначає покриття потрібної ліквідності оборотних активів підприємства. Водночас, попри те, що усі види оборотних активів так чи інакше є ліквідними (окрім витрат майбутніх періодів та безнадійної дебіторської заборгованості) загальний рівень їх першочергової ліквідності повинен забезпечувати потрібний рівень платоспроможності підприємства з поточних (особливо невідкладних) фінансових зобов'язань.

Шостий етап охоплює підняття рентабельності оборотних активів. Як всякий вид активів, оборотні активи повинні утворювати дійсний (реальний) прибуток при їх використанні під час виробничо-збутовій роботі підприємства.

Ефективне управління оборотними активами є одним із пріоритетних завдань функціонування підприємства, оскільки дана категорія охоплює широке коло питань, що стосуються його окремих елементів (запаси, дебіторська заборгованість, гроші та їх еквіваленти), кожен з яких по-своєму специфічний і несе за собою різноманітні фінансово-економічні ризики.

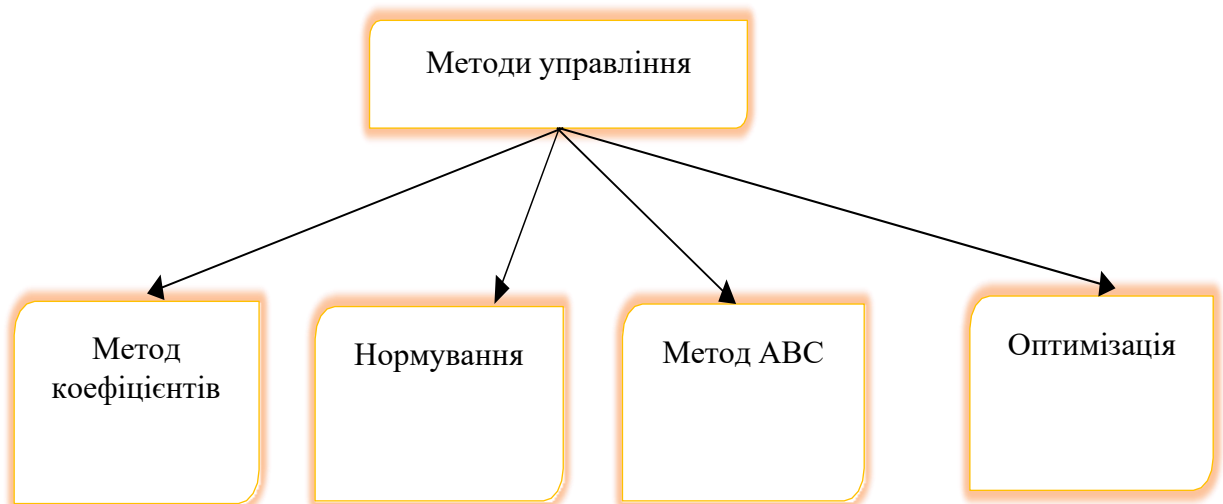

Рисунок 1.5 - Методи управління оборотними активами у практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств

Саме тому сучасні фахівці фінансових служб та підрозділів, які повинні мати необхідний інструментарій та методологію управління оборотними активами виділяють такі методи управління, які представлені на рисунку 1.5 [40,43].

Метод коефіцієнтів - це метод розрахунку конкретних критеріїв стану оборотних активів, а також джерел його формування та ефективності використання.

При використанні методів нормування допускається лише використання норм для оборотних виробничих фондів та готової продукції на складі, а також відвантаженої продукції, яка ще у банку. Потреба оборотному капіталі підприємства визначається різними чинниками: організацією виробництва, умовами постачання товарно-матеріальних цінностей і умовами реалізації готової продукції. Все це про метод нормування оборотних активів.

Метод ABC представляє собою метод, у якому вся номенклатура, що використовується у виробництві запасів по їх вартості ділиться на 3 категорії. Група А – найбільш цінний за вартістю резерв, але використовуваний у невеликих кількостях; В - середня вартість запасів та середній обсяг їх використання у виробничому процесі; група С – великий вибір запасів, малозначні з точки зору їх ціни у валютному вираженні.

Для того щоб покращити ефективність використання запасів з методом ABC використовують XYZ-аналіз. Цей метод ділить сировину на III класи, який залежить від рівномірності споживання їх у виробництві.

Даний метод проводиться за такою послідовністю:

По-перше, треба визначити об'єкт аналізу. Це можуть бути покупці, постачальники, товарна група і т.д.

По-друге, щоб проводити аналіз об'єкта треба визначити його параметр.

По-третє, тиждень, місяць, рік і т.д. це визначення періоду, за яким буде проводитися аналіз.

Виходячи з вищевикладеного, відзначимо, що знання методів управління оборотними активами підприємства, дозволяє сформувати ефективну політику управління ними для безперебійної господарської діяльності підприємства.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»)

2.1 Характеристика підприємства і аналіз стану оборотних активів

Товариство з обмеженою відповідальністю «Агрокосервіс» - мале підприємство, основна економічна діяльність якого полягає в оптовій торгівлі хімічними продуктами. Підприємство зареєстроване 18 листопада 2004 року, станом на 2022 рік не перебуває в процесі припинення.

Місцезнаходження підприємства: Україна, 40007, Сумська обл., місто Суми, вул.Промислова, будинок 2.

Розмір статутного капіталу 24 000,00 грн.

Пріоритетним завданням управління оборотним капіталом є формування оптимальної структури та обсягу активів підприємства, раціональне співвідношення між його елементами та джерелами їх покриття, дозволяє забезпечити безперервність та ритмічність всієї діяльності.

Вирішується це завдання за рахунок вивчення обсягу, складу, структури та динаміки щодо кожного з елементів оборотних активів ТОВ «Агрокосервіс», аналіз представлений у таблиці 2.1 та рисунку 2.1.

Аналізуючи дані з таблиці 2.1 та рисунку 2.1 можна зробити висновок, що простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства, так за останні два роки їх приріст становив (-48,3%) та (-42,37%) відповідно.

Гроші та їх еквіваленти знизились на (-95,88%), що може поставити підприємство у стан неплатоспроможності та неможливості вчасно розрахуватися за зобов'язаннями.

Дебіторська заборгованість в 2022 році зменшилась на (-48,44%) в порівнянні з минулим, це факт не позитивний таке зниження говорить про те, що підприємство зменшує оборти.

Постійний зріст показника готової продукції за останні чотири роки може вказувати на незадовільну роботу відділу збуту, зниження попиту на продукцію, неправильну політику щодо ціноутворення.

Таблиця 2.1 - Аналіз обсягу, складу та структури оборотного капіталу ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн., %)

Показник		2019	2020	2021	2022
Запаси	Значення на кінець періоду	3,8	105,2	374,6	1 943,9
	Питома вага %	0,7	0,36	2,47	21,64
	Зміна	-	101,4	269,4	1 569,3
	Темпи зростання/ Приросту %	-	2768,42/ 2668,42	356,08/ 256,08	518,93/ 418,93
Дебіторська заборгованість	Значення на кінець періоду	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
	Питома вага	92,1	99,51	77,5	69,36
	Зміна	-	29456,2	-17 912,3	-5 855,6
	Темпи зростання/ приросту	-	5512,75/ 5412,75	40,29/ -59,71	51,56/ -48,44
Гроші та їх еквіваленти	Значення на кінець періоду	42,8	39,2	1 501,1	61,9
	Питома вага %	7,2	0,13	9,64	0,7
	Зміна	-	-3,6	1 461,9	-1 439,2
	Темпи зростання/ Приросту %	-	91,59/ -8,41	3829,34/ 3729,34	4,12/ -95,88
Інші оборотні активи	Значення на кінець періоду	-	-	1 620,8	743,7
	Питома вага %	-	-	10,39	8,3
	Зміна	-	-	1 620,8	-877,1
	Темпи зростання/ Приросту %	-	-	-	45,88/ -54,12
Всього	Значення на кінець періоду	590,8	30 144,8	15 584,6	8 982,0
	Питома вага %	100	100	100	100
	Зміна	-	29 554	-14 560,2	-6 602,6
	Темпи зростання/ Приросту %	-	5102,37/ 5002,37	51,7/ -48,3	57,63/ -42,37

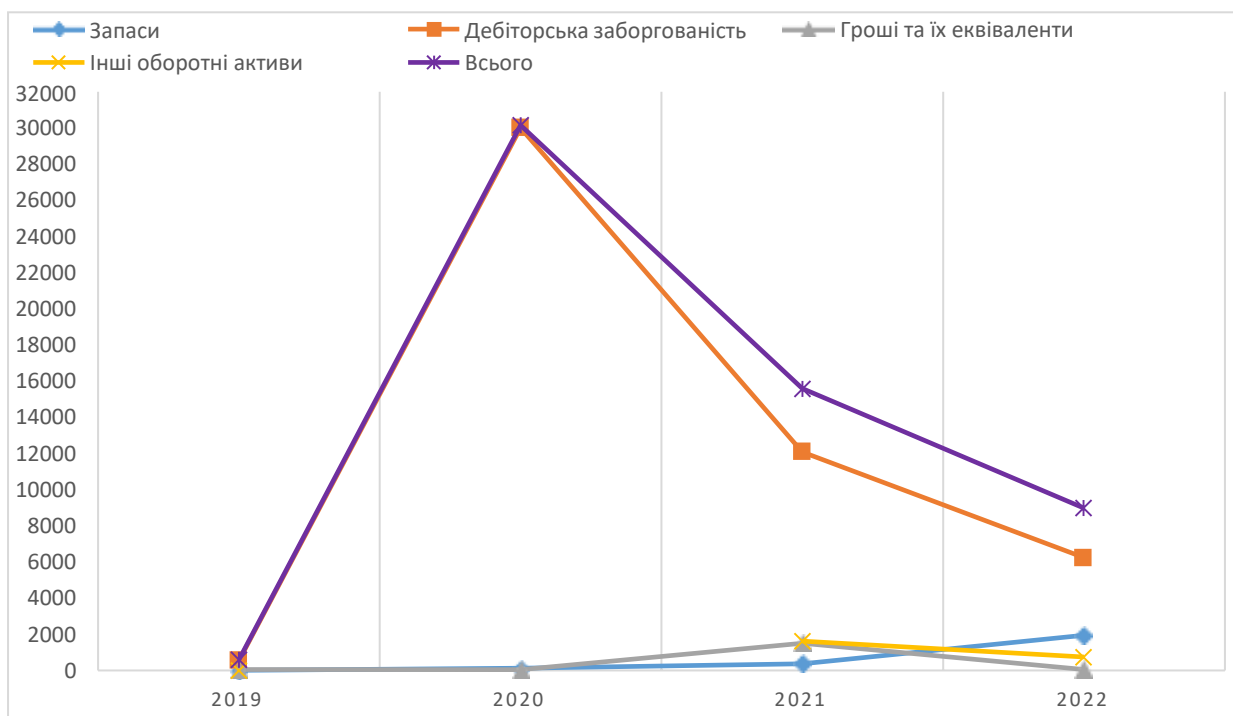

Рисунок 2.1 - Динаміка основних елементів оборотного капіталу ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн.)

За даними рис. 2.2 необхідно відзначити, що найбільша питома вага в структурі оборотного капіталу займають: дебіторська заборгованість (69%), запаси (22%), а також інші оборотні активи (8%).

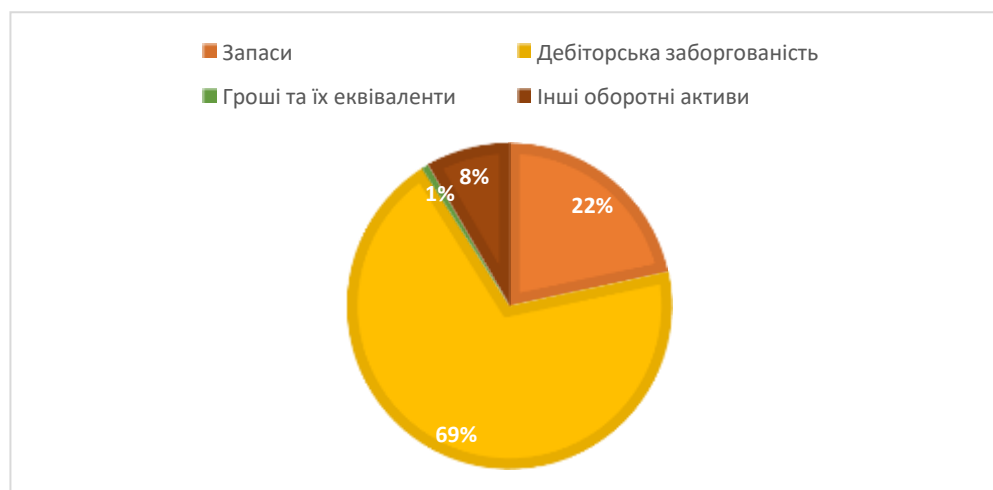

Рисунок 2.2 - Структура оборотного капіталу ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2021р.р. (%)

Виходячи з вище викладеного, детально проаналізуємо основні елементи та показники оборотності основних структурних елементів оборотного капіталу.

Для початку розрахуємо загальні показники оборотності оборотних активів.

Виходячи з таблиці 2.2 і рисунку 2.3 можна зробити висновок, що коефіцієнт оборотності оборотних активів в 2020 році мав спадаючу тенденцію, але потім почав рости і в 2022 році становив 5,33. Середня тривалість одного обороту оборотних активів, в 2019 році стрімко зросла, а протягом останніх років пішла на спад і становила 67,54 днів, говорить про ефективне управління підприємством.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів більше 1, а отже, підприємство є рентабельним.

Таблиця 2.2 - Коефіцієнти оборотності оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р.

Показник	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки оборотних активів (тис.грн)	7560	15367,8	45748,9	12283,3
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (рази)	5,93	3,69	4,61	5,33
Середня тривалість одного обороту оборотних активів (дні)	60,71	97,56	78,09	67,54

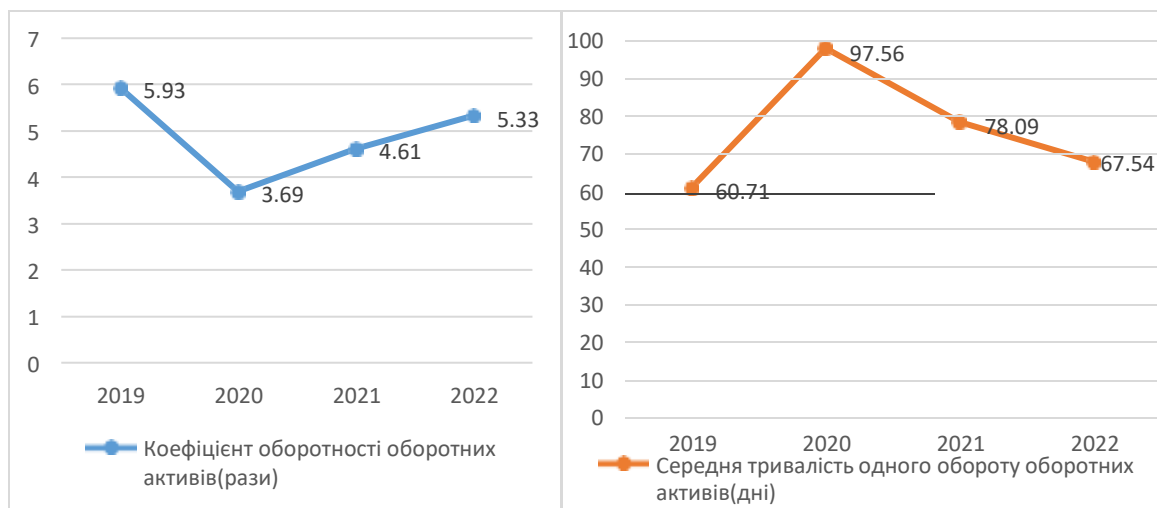

Рисунок 2.3 - Динаміка коефіцієнта оборотності оборотних активів (а) та середньої тривалості одного обороту оборотних активів (б) ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р.

Проаналізувавши дані з таблиці 2.3 та рисунку 2.4, то коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротився, тоді як середня тривалість

одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів збільшилась відповідно. Тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще.

Таблиця 2.3 – Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.

Показник	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки оборотних активів (тис.грн)	7560	15367,8	45748,9	12283,3
Коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів (рази)	434,23	1383,8	136,85	83,79
Середня тривалість одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів (дні)	0,83	0,26	2,63	4,3

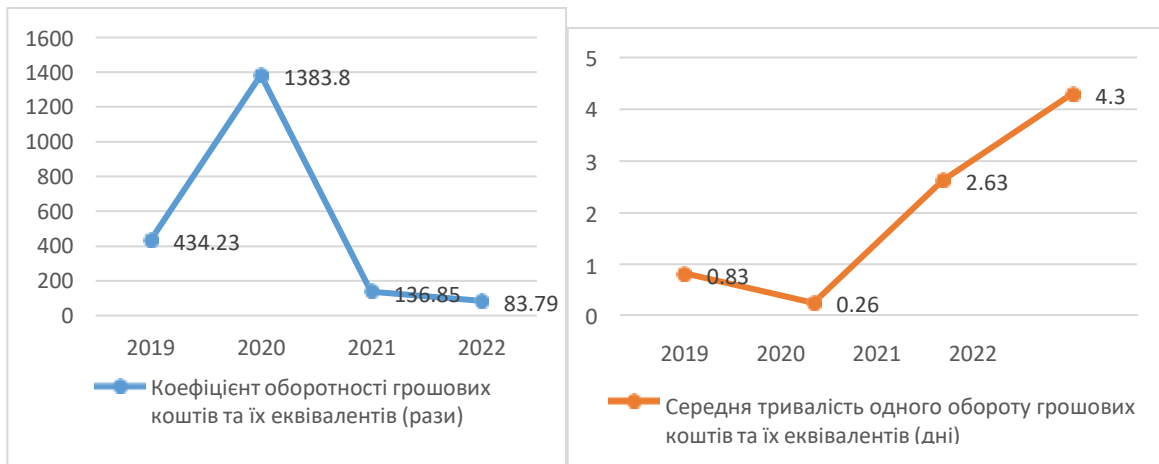

Рисунок 2.4 - Динаміка коефіцієнта оборотності грошових коштів та їх еквівалентів (а) та середньої тривалості одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів (б) ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.

Дивлячись на таблицю 2.4 та рисунок 2.5 можна зробити висновок, що оборотність запасів має тенденцію на зниження, а отже може відобразити накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління. Відповідно середня тривалість одного обороту запасів збільшилась, і говорить про збільшення запасів на складах.

Таблиця 2.4 - Коефіцієнти оборотності запасів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.

Показник	2019	2020	2021	2022
Собівартість реалізованої продукції (тис.грн)	44855,6	55761,2	99449,3	63017,9
Середні залишки запасів (тис.грн)	874,3	54,5	239,9	1159,25
Коефіцієнт оборотності запасів (рази)	50,85	1023,14	414,54	54,36
Середня тривалість одного обороту запасів (дні)	7,08	0,35	0,86	6,62

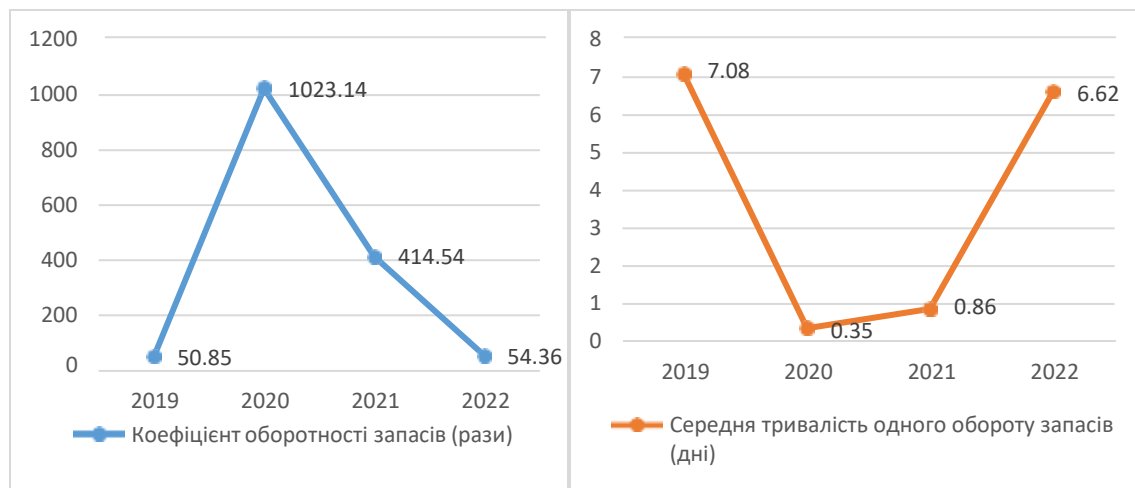

Рисунок 2.5 - Динаміка коефіцієнта оборотності запасів (а) та середньої тривалості одного обороту запасів (б) ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.

Дебіторська заборгованість є однією з найважливіших частин оборотного капіталу комерційних організацій, причому основною метою її аналізу є пошук шляхів прискорення її оборотності, оцінка динаміки невиправданої заборгованості, виявлення розмірів, якості та причин її виникнення.

За даними таблиці 2.5 частка дебіторської заборгованості у структурі всіх оборотних активів займає одну з основних частин. Як бачимо, що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%. Взагалі темп приросту складає (-48,44%).

Таблиця 2.5 - Аналіз динаміки та якості дебіторської заборгованості ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн., %)

Показник		2019	2020	2021	2022
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	Значення на кінець періоду	-	10 520,9	258,2	137,3
	Питома вага	-	35,07	2,14	2,2
	Зміна	-	-	-10 262,7	-120,9
	Темпи зростання/ приросту	-	-	2,45/ -97,55	53,18/ -46,82
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Значення на кінець періоду	-	22,0	92,9	-
	Питома вага	-	0,07	0,77	-
	Зміна	-	-	70,9	-
	Темпи зростання/ приросту	-	-	322,27/ 222,27	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	Значення на кінець періоду	544,2	19 457,5	11 737,0	6095,2
	Питома вага %	100	64,86	97,09	97,8
	Зміна	-	18 913,3	-7 720,5	-5 641,8
	Темпи зростання/ Приросту %	-	3575,43/ 3475,43	60,32, -39,68	51,93/ -48,07
Всього	Значення на кінець періоду	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
	Питома вага	100	100	100	100
	Зміна	-	29456,2	-17 912,3	-5 855,6
	Темпи зростання/ Приросту	-	5512,75/ 5412,75	40,29/ -59,71	51,56/ -48,44

Аналізуючи дані рисунку 2.6 дебіторська заборгованість має спадаючу тенденцію це факт не позитивний таке зниження говорить про те, що підприємство зменшує оборти і у підприємства впали продажі та частка покупців.

Рисунок 2.6 - Структура та динаміка руху дебіторської заборгованості ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн.)

За даними таблиці 2.6 та рис.2.7 можна зробити висновок, що середня тривалість одного обороту зросла з 52,83 днів у 2019 р. до 100,72 днів у 2022 р., що свідчить про негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

Таблиця 2.6 – Оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.

Показник	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки дебіторської заборгованості (тис.грн)	6582,4	15272,3	42088,9	18320,6
Оборотність дебіторської заборгованості (рази)	6,81	3,71	2,5	3,57
Середня тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	52,83	96,91	143,77	100,72

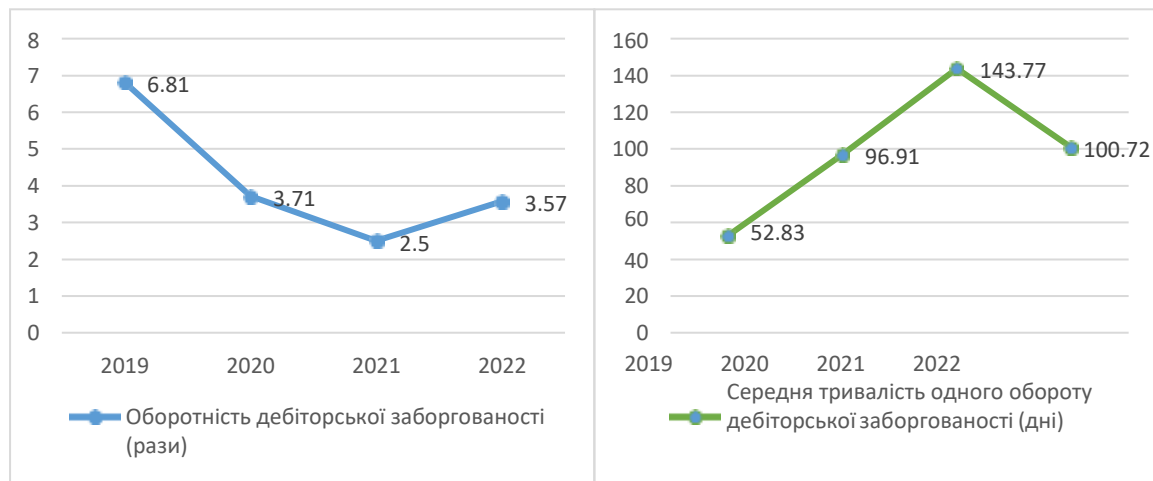

Рисунок 2.7 - Динаміка оборотності дебіторської заборгованості (а) та середньої тривалості одного обороту (б) ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р.

Аналізуючи таблицю 2.7 та рисунок 2.8 можна сказати, що дебіторська заборгованість значно перевищує кредиторську. Це говорить про те, що відбувається відволікання коштів з обороту підприємства. Це спричиняє ризик необхідності залучення кредитів та позик при нестачі коштів для забезпечення діяльності підприємства.

Таблиця 2.7 – Баланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн.)

Показник	2019	2020	2021	2022
Кредиторська заборгованість	60,2	10829,3	1838	375,6
Дебіторська заборгованість	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	9,04	2,77	6,58	16,59

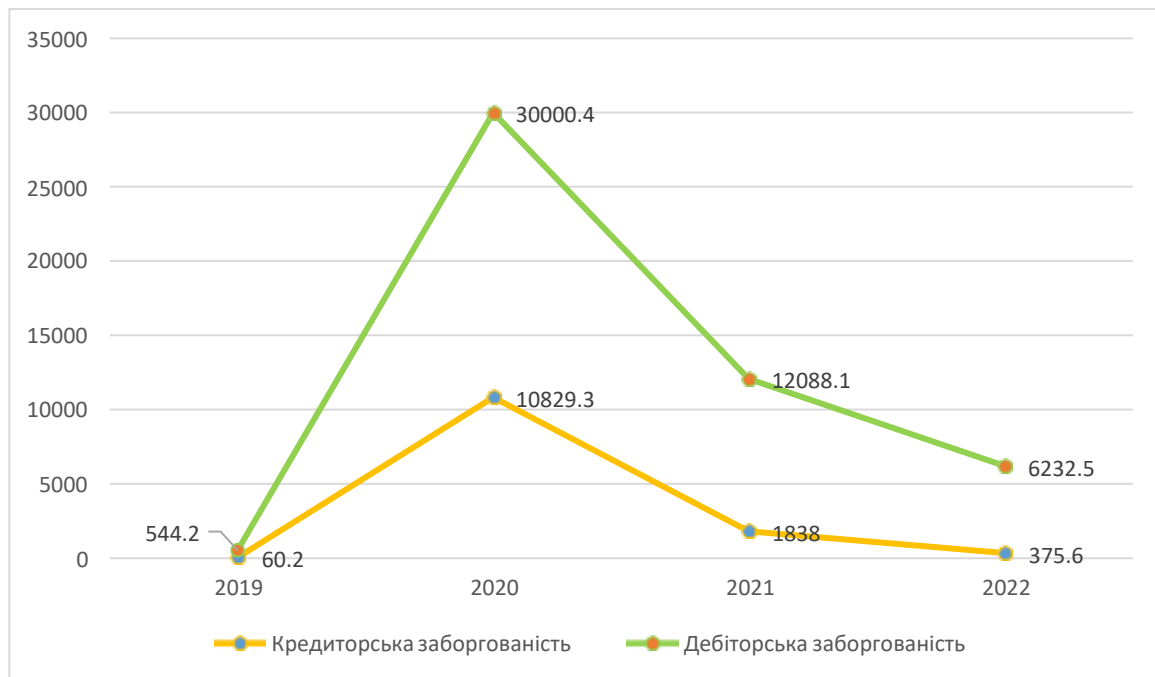

Рисунок 2.8 - Баланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р. (тис.грн.)

В таблиці 2.8 та на рис.2.9 бачимо, що тривалість операційного та фінансового циклів підприємства ТОВ «Агроекосервіс» починаючи з 2020 р. незмінно зростають і у 2021 р. досягли 144,63 та 121,7 днів. Дане явище сприяє стрімкому уповільненню оборотності всіх оборотних активів, але в 2022 році показник почав спадати, це свідчить про те, що керівництво підприємства проводить вдалу фінансову політику на їх скорочення.

Таблиця 2.8 – Динаміка операційного та фінансового циклу ТОВ «Агроекосервіс» за 2019-2022 р.р.

Показник	2019	2020	2021	2022
Середні залишки КЗ у період (тис.грн.)	33,15	5444,75	6333,65	2213,6
Середня тривалість одного обороту КЗ (дні)	0,27	35,15	22,93	12,65
Тривалість фінансового циклу (дні)	59,64	62,11	121,7	94,69
Тривалість операційного циклу (дні)	59,91	97,26	144,63	107,34

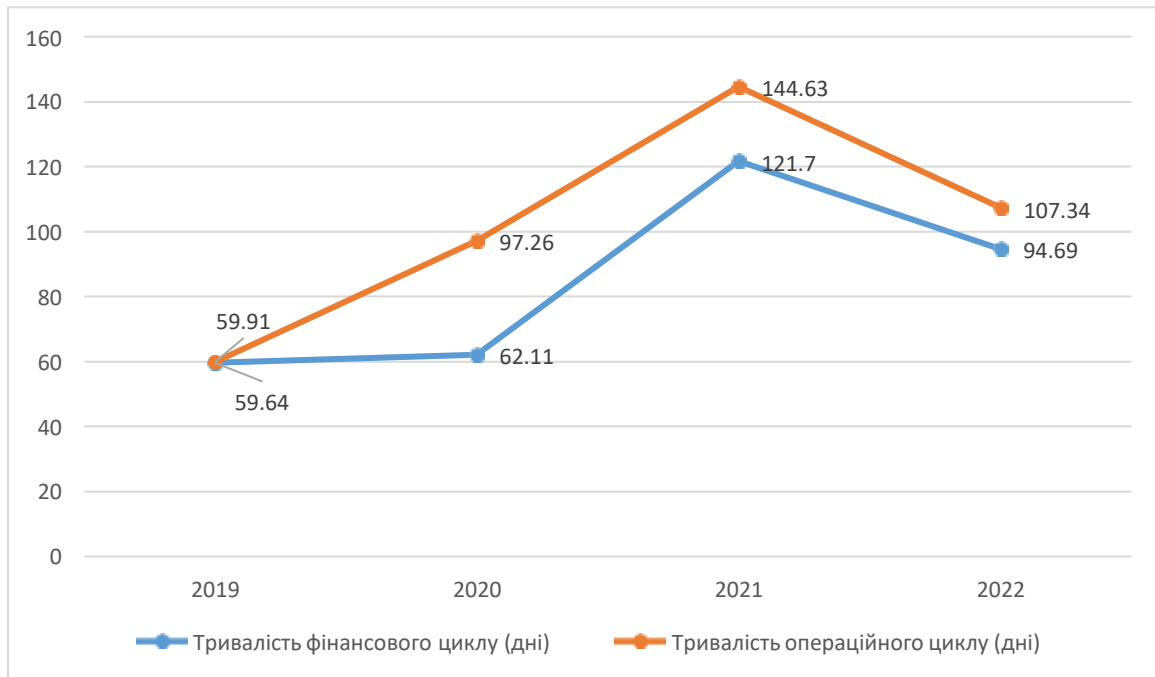

Рисунок 2.9 - Тривалість операційного та фінансового циклів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р.(дні)

Розрахунок даних в таблиці 2.9 дає зрозуміти, що оборотність активів значно скоротилася, говорить про зменшення дохідності на підприємстві, коефіцієнт оборотності власного капіталу має тенденцію на зниження, це свідчить, що власний капітал підприємства використовується неефективно і справи у підприємства йдуть на спад.

Таблиця 2.9 – Показники оборотності інших ресурсів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2019-2022 р.р., разів

Показник	2019	2020	2021	2022
Оборотність активів	2,39	1,88	6,75	7,28
Оборотність власного капіталу	86,16	64,49	60,06	27,14

Підсумовуючи всі проаналізовані показники оборотних активів, можна сказати, що взагалі то простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства. Так за останні два роки вони скоротилися на -48,3% на -42,37%.

Коефіцієнти оборотності оборотних активів говорять про ефективне управління підприємством, тобто підприємство є рентабельним.

Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротилися, тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще.

Коефіцієнти оборотності запасів збільшилися, а отже це може відображати накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління.

Щодо дебіторської заборгованості, то що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%, щодо показників оборотності дебіторської заборгованості, то вони мають негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

2.2 Шляхи оптимізації управління оборотними активами підприємства

За проведеним аналізом стану оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс» було виявлено, що основними параметрами для оптимізації є запаси та дебіторська заборгованість. Тому, необхідно провести різні заходи, які покращать ефект від використання оборотних активів як у сукупності, так і по основним його елементам.

Основним елементом, який потребує оптимізації є дебіторська заборгованість. Провівши аналіз показників дебіторської заборгованості були виявлені такі проблеми:

- велика питома вага та зростання величини дебіторської заборгованості;
- необачна кредитна політика підприємства стосовно покупців та партнерів;
- відсутність належної системи контролю складу та динаміки руху дебіторської заборгованості.

Підвищити ефективність управління дебіторської заборгованості на підприємстві можна за допомогою наступних дій:

- ❖ регулярно відстежувати відхилення фактичних параметрів дебіторської заборгованості по всіх групах замовників та приймати рішення по оптимізації параметрів;
- ❖ розробити систему контролю та збору платежів, планування надходження платежів від дебіторів, включаючи групи дебіторів;
- ❖ розраховувати, прогнозувати та планувати надходження платежів від дебіторів.

Аналіз показників запасів показав, що підприємство накопичило багато надлишкових запасів та проводить неефективне складське управління.

Щоб запобігти накопиченню надлишкових запасів треба:

- ❖ регулярно проводити інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей;
- ❖ розробити ефективну систему контролю та аналізу руху запасів на основі методів ранжування "ABC"-"XYZ";
- ❖ визначити баланс між скороченням запасів, збереженням ритмічності виробничих процесів та якістю послуг, що надаються покупцям та замовникам.

Таким чином, виконання вище поданих рекомендацій дасть можливість підприємству отримати скорочення дебіторської заборгованості та витрат на утримання запасів. Ефект від даних заходів призведе до збільшення оборотності, позитивно позначиться на показниках ліквідності та рентабельності. Також зменшиться тривалість виробничого та фінансового циклів.

Розрахунок та прогноз очікуваного економічного ефекту від скорочення величини дебіторської заборгованості на 40% представлений у таблиці 2.10.

Аналізуючи дані таблиці 2.10 можна зробити висновок, що за прогнозованими оцінками скорочення дебіторської заборгованості призведе до збільшення оборотності в 7,45 разів, тобто приріст буде складати 108,68% порівняно з 2022 роком, при цьому середня тривалість одного обороту скоротиться до 48,34 днів, тобто спаде на 52,0%. При цьому економічний ефект складе 2493 тис.грн.

Таблиця 2.10 - Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини дебіторської заборгованості на 40% ТОВ «Агроекосервіс»

Показник	2022 рік	Прогноз на 2025 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	65485,3	81856,6
Дебіторська заборгованість (тис.грн)	6232,5	3739,5
Середні залишки дебіторської заборгованості (тис.грн)	18320,6	10992,36
Оборотність дебіторської заборгованості (рази)	3,57	7,45
Середня тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	100,72	48,34
Економічний ефект (тис.грн.)		2493

На рисунку 2.10 представлений прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту дебіторської заборгованості на ТОВ «Агроекосервіс» на 2023 рік із урахуванням скорочення дебіторської заборгованості на 40%.

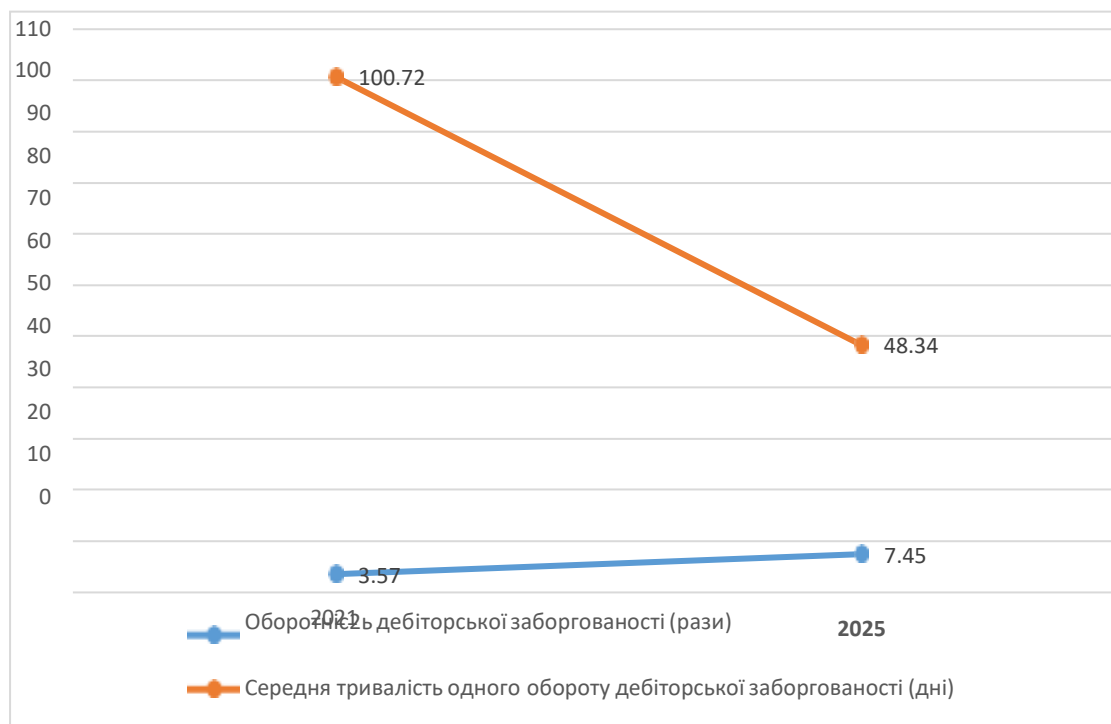

Рисунок 2.10 - Прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту дебіторської заборгованості ТОВ «Агроекосервіс» на 2025 р.

Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини запасів на 30% представлено таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 - Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини запасів на 30% ТОВ «Агрокосервіс»

Показник	2022 рік	Прогноз на 2025 рік
Собівартість реалізованої продукції (тис.грн)	63017,9	72470,6
Запаси (тис.грн)	1943,9	1360,7
Середні залишки запасів (тис.грн)	1159,25	811,46
Коефіцієнт оборотності запасів (рази)	54,36	89,31
Середня тривалість одного обороту запасів (дні)	6,62	4,03
Економічний ефект (тис.грн.)		583,2

За даними таблиці 2.11 бачимо, що заходи щодо оптимізації величини запасів дозволять збільшити оборотність запасів до 89,31 разів, приріст складає 64,3% порівняно з 2021 роком, при цьому середня тривалість одного обороту скоротиться до 4,03 днів (можливе скорочення становитиме 39,2%). Економічний ефект становитиме 583,2 тис.грн.

На рисунку 2.11 представлений прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту запасів на ТОВ «Агрокосервіс» на 2023 рік із урахуванням скорочення запасів на 30%.

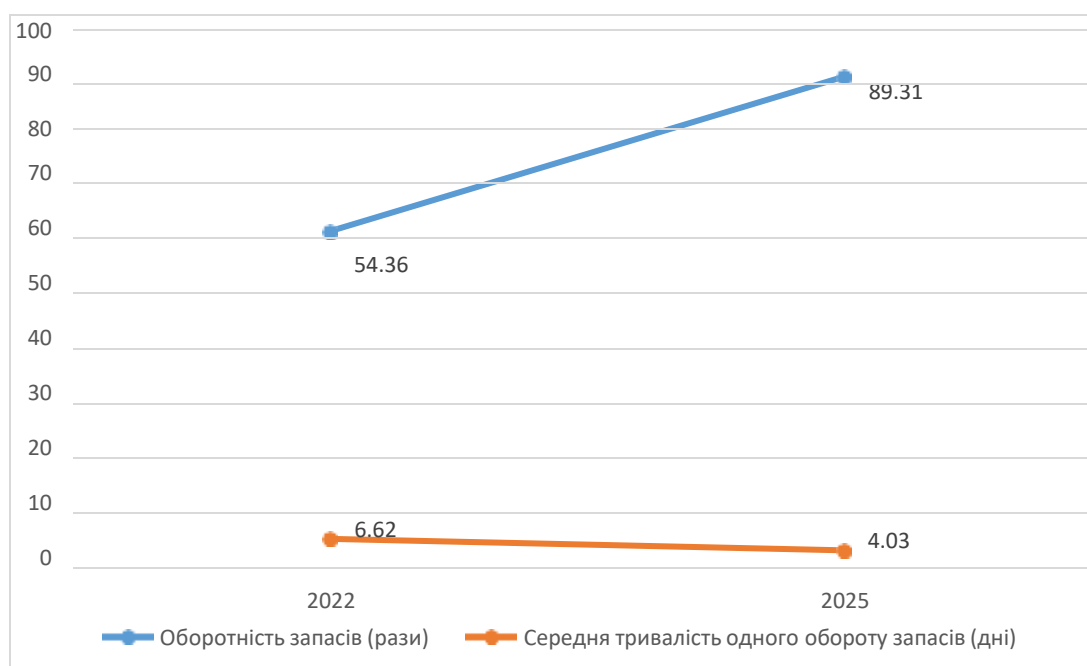

Рисунок 2.11 - Прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту запасів ТОВ «Агрокосервіс» на 2025 р.

Розрахунки в таблиці 2.12 показують, що сумарний економічний ефект ТОВ «Агроекосервіс» від запропонованих заходів за підрахунками може становити від 3076,2 тис.грн.

Таблиця 2.12 - Сумарне прогнозування економічного ефекту на ТОВ «Агроекосервіс» на 2025 р., тис.грн

Показник	
Економічний ефект від скорочення величини дебіторської заборгованості	2493
Економічний ефект від скорочення величини запасів	583,2
Сумарний економічний ефект	3 076,2

Розглянемо зміну показників ліквідності з урахуванням отриманого економічного ефекту представлену в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 - Розрахунок та прогнозування коефіцієнтів ліквідності з урахуванням одержаного економічного ефекту на ТОВ «Агроекосервіс»

Показник	Нормативне значення	2022 р.	Прогноз на 2025 р.	Зміна %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$	0,01	0,013	33,7%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\geq 0,7$	1,07	1,24	15,8%
Коефіцієнт загальної ліквідності	$\geq 1,0$	1,36	1,5	10,3%

Таким чином за даними таблиці 2.13 та рисунку 2.12 коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 33,7% і складає 0,013, але все ж таки менше нормативного значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 15,8% і за прогнозом буде становити 1.24, що є нормативним значенням.

Коефіцієнт загальної ліквідності буде становити 1,5 і зросте на 10,3% в порівнянні з 2022 роком.

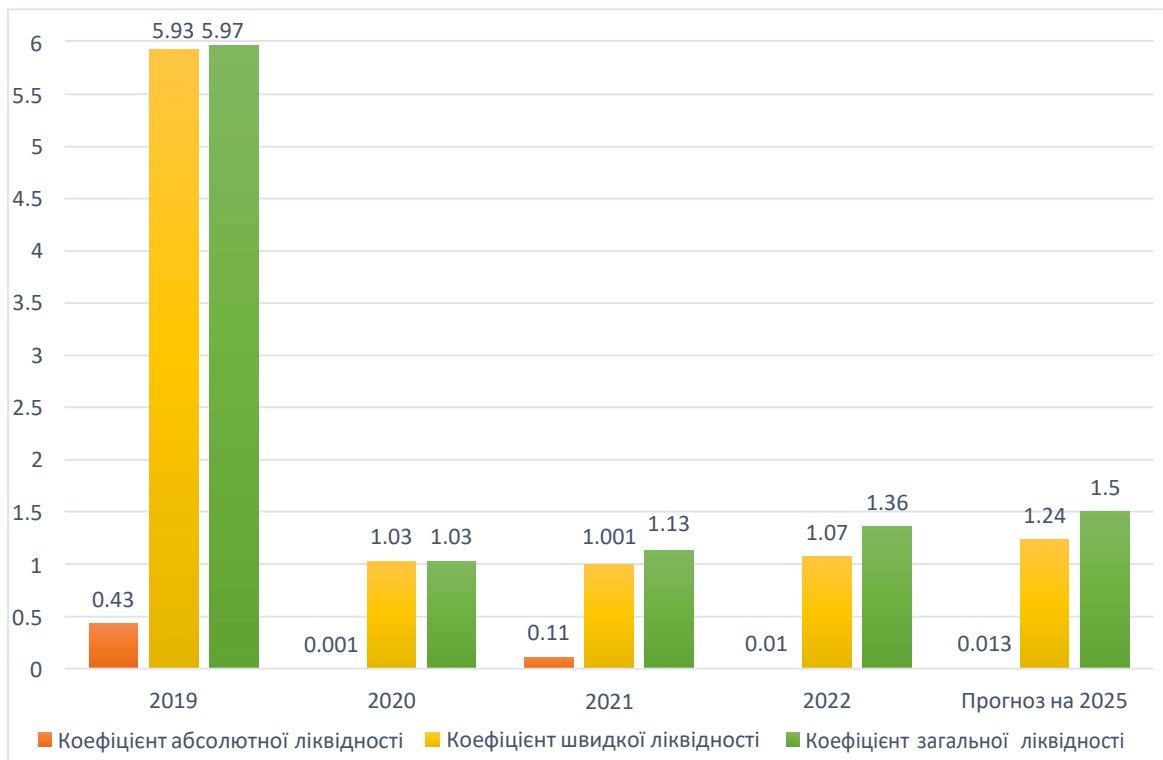

Рисунок 2.12 - Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Агроєкосервіс» з урахуванням прогнозу на 2023 рік

З урахуванням прогнозування економічного ефекту розглянемо, як зміниться операційний та фінансовий цикл підприємства (таблиця 2.14)

Таблиця 2.14 – Розрахунок та прогнозування операційного та фінансового циклу ТОВ «Агроєкосервіс» з урахуванням економічного ефекту, дні

Показник	2022	Прогноз на 2025 рік	Зміна
Тривалість фінансового циклу (дні)	94,69	88,35	-6,34
Тривалість операційного циклу (дні)	107,34	91,62	-15,72

За даними таблиці 2.14 тривалість фінансового циклу підприємства скоротилася на 6,34 днів, а операційного циклу 15,72 днів.

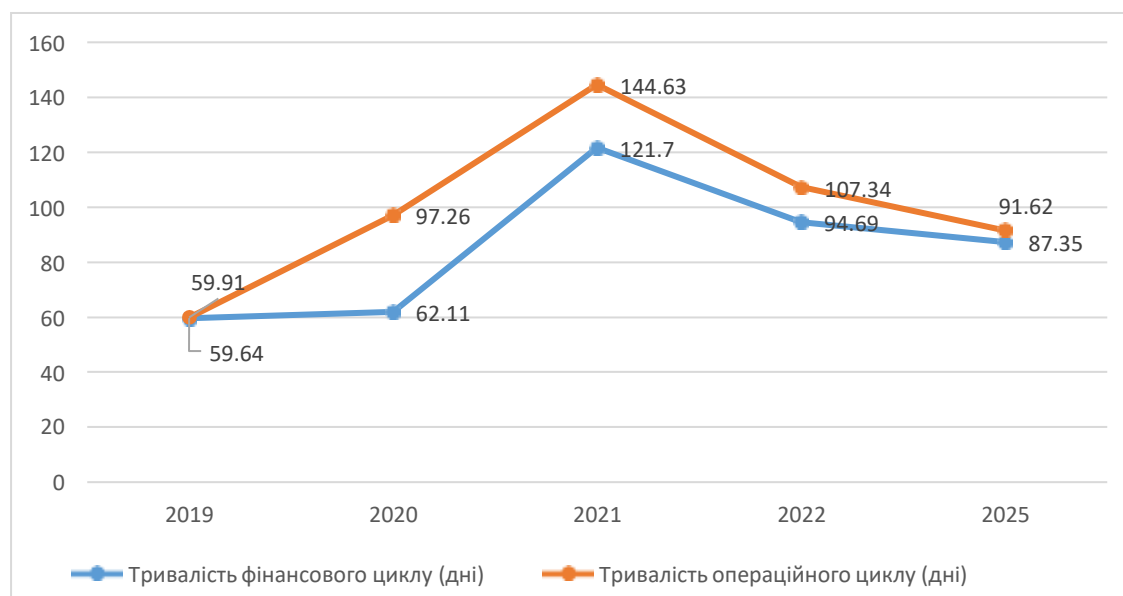

Рисунок 2.13 – Динаміка операційного та фінансового циклу з урахуванням прогнозу на 2025 рік, дні

Отже, крім показників оборотності активів та середньої тривалості обороту, також зміняться значення рентабельності та ліквідності, що у свою чергу сприятиме покращенню загальних фінансових показників підприємства. Тобто, можна зробити висновок, що запропоновані заходи щодо покращення ефективності управління оборотними активами є раціональними та економічно обґрунтованими.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

3.1. Загальні напрями удосконалення управління активами підприємства

За сучасних умов бізнесу значна кількість підприємств зіштовхуються з багатьма економічними проблемами, зокрема з дефіцитом оборотних засобів, що в свою чергу впливає на погіршення фінансової стійкості підприємства, зменшення ділової активності тощо. Тому таких проблем можна уникнути шляхом ефективного управління активами.

Виділення в самостійний блок фінансового менеджменту активів як окремого напрямку із загальної системи фінансового менеджменту пов'язане з необхідністю доповнення й розвитку методів аналізу, планування, обґрунтування оперативних управлінських рішень та контролю активів. За сучасних умов цей напрям фінансового менеджменту набуває розвитку у взаємозв'язку з удосконаленням управління капіталом.

Активи підприємства – одна з найважливіших категорій фінансового менеджменту і являють собою економічні ресурси, що формуються за рахунок інвестованого в них капіталу, які контролюються підприємством та характеризуються вартістю, продуктивністю, здатністю генерувати дохід. Їх постійний оборот у процесі використання пов'язаний із факторами ризику, часу та ліквідності. [24, с. 271]

Ці характеристики відображають сутність активів підприємства і визначають систему завдань їх фінансового менеджменту для досягнення головної мети – максимізувати добробут власника бізнесу в поточному та

майбутніх періодах. Слід зазначити, що мета управління активами нерозривно пов'язана з головною метою фінансового менеджменту.

У теорії управління активами для досягнення головної мети визначено основні завдання: формування необхідного обсягу та складу активів для забезпечення певної швидкості економічного розвитку; забезпечення максимальної дохідності (рентабельності) активів з урахуванням можливого ступеня фінансового ризику; забезпечення мінімізації фінансового ризику використання активів з урахуванням певного рівня їх дохідності (рентабельності); забезпечення постійної платоспроможності підприємства за рахунок підтримання достатнього рівня ліквідності активів; оптимізація обороту активів.

Управління оборотними активами в більшості випадків зводиться, з одного боку, до визначення достатнього рівня і раціональної структури оборотних активів (підходи до формування оборотних активів), а з іншого боку – до визначення величини і структури джерел їхнього фінансування (стратегії управління оборотним капіталом).

Управління оборотними активами – це комплекс заходів спрямованих на забезпечення умов оптимізації й безперервності процесу їхнього обороту, формування достатньої кількості, раціональної структури й ефективної організації їх використання [24, с. 271].

Розглянемо теоретичні основи управління активами підприємства (рис. 1.2) з урахуванням комплексного розгляду його мети, завдань, принципів, функцій, методів. Саме їхнє врахування дозволить посилити організованість управління на підприємствах оборотними активами [34, с. 113].

Важливість управління оборотними активами на підприємстві полягає перш за все в тому, що оборотні активи переважної кількості підприємств складають більше половини всіх її активів. Основне завданням оборотних активів – забезпечити безперервний процес виробництва. Оборотним активам належить особливе місце у структурі підприємства, бо переважно вони

забезпечують стійкий фінансовий стан, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість господарюючого суб'єкта.

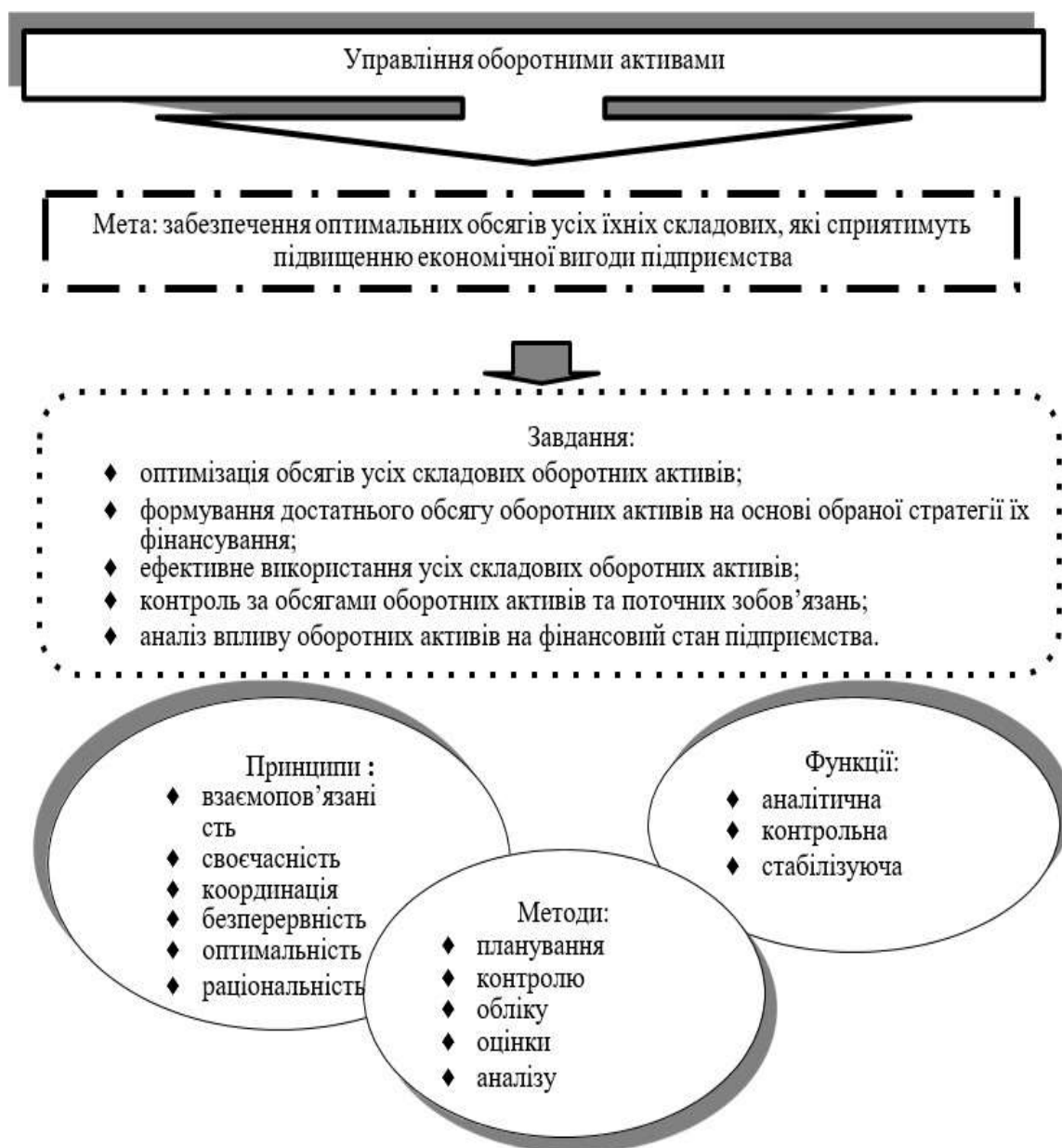

Рис. 3.1 Теоретико-прикладні засади управління оборотними активами

Основною метою управління оборотними активами є [22, с. 19]:

- 1) визначення обґрунтованої потреби в оборотних активах, необхідної для

здійснення безперебійності процесів постачання, виробництва і реалізації продукції;

- 2) оптимізація обсягу і структури оборотних активів;
- 3) забезпечення оборотних активів джерелами фінансування;
- 4) визначення оптимального співвідношення між різними джерелами фінансування оборотних активів;
- 5) організація поточного і перспективного управління оборотними активами, що забезпечує заданий рівень платоспроможності та фінансової стійкості;
- 6) використання можливих низьковитратних способів поповнення оборотних активів в процесі господарської діяльності підприємства;
- 7) підвищення ефективності використання оборотних активів.

Для досягнення цієї мети на підприємстві потрібно обрати раціональну політику формування оборотних активів і визначення джерел їх фінансування, та контролювати її роботу в практичній діяльності.

З метою управління оборотними активами тісно пов'язані принципи, на яких даний процес повинен базуватися, та функції, здійснення яких забезпечить реалізацію поставлених завдань.

Принципи управління оборотними активами, включають наступні [38, с. 61]:

– принцип взаємопов'язаності. Відповідно до цього принципу, управління оборотними активами здійснюється у межах загальної системи управління фінансами підприємств, оскільки будь-яке управлінське рішення прямо або опосередковано впливає на ефективність діяльності підприємств.

– принцип своєчасності. Враховуючи цей принцип кожне управлінське рішення щодо використання та формування кожної складової оборотних активів має прийматися своєчасно та на основі отримання оперативної достовірної інформації.

– принцип координації. Цей принцип допоможе керівникам досягти

узгодженості управлінських рішень у сфері оборотних активів з рішеннями щодо поточних зобов'язань.

– принцип безперервності. У межах такого принципу, управління оборотними активами розглядається як безперервний процес;

– прийняття ряду управлінських рішень, що впливають на ліквідність та платоспроможність підприємства.

– принцип оптимальності. Виходячи з цього принципу, кожне управлінське рішення щодо визначення обсягів оборотних активів та всіх їх складових направляється на знаходження їх оптимального розміру.

– принцип раціональності. Цей принцип означає, що усі компоненти оборотних активів повинні бути раціонально розміщені між різними стадіями відтворювального процесу підприємства.

До основних функцій управління оборотними активами відносить наступні [38, с. 62]:

– контрольну. Реалізація цієї функції пов'язана зі створенням системи безперервного контролю за обсягами оборотних активів і, в результаті, за станом ліквідності та платоспроможності підприємства.

– стабілізуючу. У процесі виконання цієї функції необхідно забезпечити достатній рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, що дуже важливо для стабільного його функціонування та подальшого розвитку.

– аналітичну. Реалізація цієї функції забезпечує постійний аналіз оборотних активів та всіх його складових, порівняння кількості оборотних активів та поточних зобов'язань, дослідження їх динаміки, здійснення аналізу факторів, що впливають на стан оборотних активів.

Для забезпечення найбільш ефективного управління оборотними активами необхідно враховувати особливості оборотних активів і фактори, що створюють складності в їхньому управлінні.

У теорії та практиці управління оборотними активами великого значення приділяється методам нормування, які можуть бути використані лише для управління тією частиною оборотного капіталу підприємства, яка нормується, тобто для оборотних виробничих фондів, готової продукції на складі, а також відвантаженої продукції, на яку розрахункові документи не здані в банк. Питома вага нормованих оборотних активів у промисловості становить близько 80%. Нормування оборотних активів промислових підприємств означає визначення потреби в оборотних коштах і залежить від різних факторів: умов постачання товарно-матеріальних цінностей, організації процесу виробництва, умов реалізації готової продукції.

Метод ABC – метод, згідно з яким всю номенклатуру запасів, використовуваних на виробництві, залежно від їх цінності поділяють на

3 категорії: група А – запаси, вони мають найвищу цінність з погляду їх вартості, але в натуральному вираженні використовуються в малих кількостях (у зарубіжній практиці ці види сировини (матеріалів) припадає 50% у загальній структурі витрат на виробництво продукції); група В - запаси із середньою вартістю і середньою кількістю їх використання у виробничому процесі (частка сировини в цій групі перевищує 25% від обсягу, що купується); група С містить велику кількість запасів, які одночасно є незначними з погляду їх вартості у грошовому вираженні. В процесі управління товарно-матеріальними запасами найбільша увага приділяється сировині групи А, тоді як уваги групі В і групі С менше. Оскільки в структурі собівартості продукції найбільшу питому вагу становлять витрати на сировину та матеріали, то вітчизняним підприємствам доцільно проводити ABC-аналіз цього елемента витрат. Крім того, використовуючи метод ABC, промислові підприємства мають можливість шукати резерви зниження собівартості у розрізі окремих центрів затрат, інвестиційних проектів чи видів продукції.

З метою оптимізації запасів на практиці використовується метод XYZ, який поділяє метод XYZ на три категорії відповідно до рівномірності споживання сировини у виробництві. [17, с. 15].

Проаналізувавши економічну сутність кожної складової оборотних активів і врахування зарубіжного й вітчизняного досвіду, можна запропонувати напрями управління оборотними активами вітчизняних підприємств (рис. 1.3). Ці напрями враховують специфіку виникнення на підприємствах кожної їхньої складової, базується на взаємозв'язку, що існує між залишками грошових коштів і поточними фінансовими інвестиціями, обґрунтовує необхідність паралельного здійснення на підприємствах управління грошовими потоками й управління залишками грошових коштів і поточними фінансовими інвестиціями.

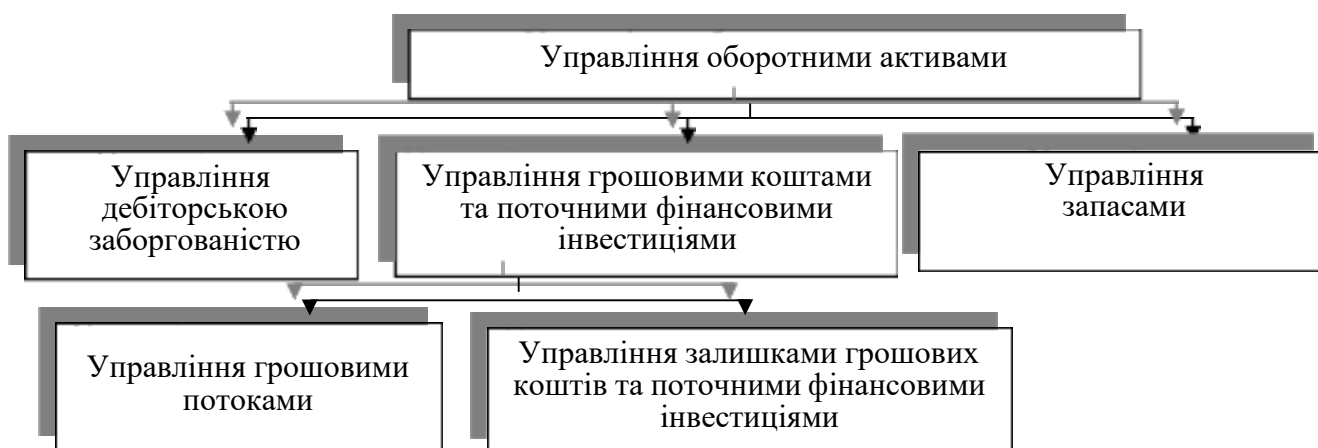

Рис. 3.2 Напрями управління оборотними активами [17, с. 16]

Успішна реалізація визначених напрямів можлива за умови єдиного підходу до визначення понять, пов'язаних з оборотними активами підприємств, які зустрічаються у законодавстві України.

Завдання управління активами підприємства полягають у збільшенні їхньої вартості, зростанні вартості підприємства в цілому, поліпшенні його конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості і можуть бути вирішені шляхом: формування обсягів капіталу, достатніх для забезпечення необхідних темпів розвитку виробництва; оптимізації розподілу капіталу по видам діяльності і напрямам використання; забезпечення максимальної доходності

капіталу при передбачуваному рівні фінансового ризику; оптимізації оборотного капіталу; забезпечення фінансової гнучкості та постійної фінансової рівноваги підприємства у процесі розвитку

Для будь-якого підприємства матеріальною основою його діяльності є необоротні активи. Вони безпосередньо впливають на виробничі потужності, технологічне оснащення виробництва та впливають на вдосконалення засобів праці. Від того, на скільки підприємство забезпечене необоротними активами, а також від ефективності їх використання залежить господарський потенціал підприємства, конкурентоздатність товарів і прибуток. Саме необоротні активи в складі майна підприємства складають основу для його функціонування та значно впливають на подальші перспективи розвитку підприємства.

Процес управління необоротними активами полягає у підвищенні ефективності їх використання, яке можливо досягти шляхом зменшення потреби в залученому капіталі, а також здійснення раціонального використання фінансових ресурсів, що належать підприємства.

Основні етапи ефективної політики управління необоротними активами підприємства полягають у наступному [32, с. 240]:

1. Аналіз операційних необоротних активів підприємства в попередньому періоді. Метою є вивчення динаміки загальної суми та структури необоротних активів, їх придатності, інтенсивності та ефективності оновлення.

2. Оптимізація загального обсягу і складу необоротних активів підприємства. Розрахунки здійснюються з урахуванням виявлених у процесі аналізу можливих резервів підвищення продуктивного використання необоротних активів у майбутньому періоді.

3. Забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів компанії. Це дозволяє розрахувати загальну кількість активів, які слід оновити в майбутньому, встановити основні параметри та оновити вартість різних груп активів.

4. Забезпечення ефективного використання необоротних активів

підприємства. Процедура полягає у встановленні системи заходів, спрямованих на підвищення прибутковості та норми прибутку необоротних активів

5. Формування принципів і оптимізація структури джерел фінансування необоротних активів. Оновлення та зростання необоротних активів підприємства може фінансуватися за рахунок власних коштів та позикових коштів.

Найскладнішою частиною аналізу необоротних активів підприємства є процес визначення їхньої вартості, оскільки в ньому допускається безліч помилок, найпоширенішими серед яких є:

- оцінювання вартості активів за ціною їх придбання;
- визначення вартості активів на основі даних, зазначених в бухгалтерського обліку;
- проведення оцінки на основі даних звітів незалежних оцінювачів.

Ще одним аспектом політики управління необоротними активами є оптимізація структури необоротних активів, що передбачає передбачає збільшення їх загального розміру з урахуванням можливих резервів підвищення продуктивності використання необоротних активів у майбутньому періоді та забезпечення своєчасного оновлення матеріально-технічної бази підприємства.

Це досягається такими шляхами [32, с. 245]:

- зменшення частки недіючого устаткування;
- запровадження новітніх технологій на початку виробництва;
- використання прогресивних форм організації виробництва;
- забезпечення подальшого посилення виробничого процесу.

Тобто, ефективна політика управління необоротними активами вимагає низки заходів, які включають не лише наукові досягнення, а й професіоналізм працівників. Основними заходами щодо вдосконалення політики управління необоротними активами підприємства є такі:

- проведення заходів з підвищення освіти та кваліфікації працівників;
- застосування мотиваційного заохочення до робітників;
- організація семінарів, навчання працівників фінансово-бухгалтерських

служб зі залученням відповідних фахівців фінансових інституцій, казначейських, контролюючих органів щодо використання сучасних методів оцінки необоротних активів, зокрема основних засобів;

- посилення внутрішнього контролю і відповідальності посадових щодо запобігання порушенням при аналізі необоротних активів;

- удосконалення чи заміна технології виробництва продукції;

- проведення діагностики технічного стану основних засобів підприємства;

- покращення автоматизації управління необоротними активами підприємства з використанням засобів обчислювальної техніки та інформаційних технологій на основі чітко розробленої стратегії розвитку;

- врахування визначальної ролі необоротних активів у діяльності підприємства в умовах формування інформаційної економіки;

- вдосконалення нормативно-правової бази, що регламентує економічну та фіскальну систему амортизації та здійснення оцінки основних засобів відповідно до їхньої реальної вартості.

Отже, управління активами підприємства це процес, спрямований на підвищення ефективності діяльності організації. Активи – і матеріальні, і нематеріальні, в натуральному вираженні і в грошовому, важливо не лише зберегти, але і примножити, адже основна мета існування комерційного підприємства – зростання ринкової вартості при мінімальних витратах активів.

3.2. Стратегія фінансування активів ТОВ «Агрокосервіс» на майбутній період

Тактичні рішення управління оборотними активами пов'язані з оптимізацією величини оборотних активів, включаючи вибір відповідних стратегій управління запасами, грошовими коштами, дебіторською заборгованістю.

Існує дві тактики вибору величини оборотних активів в залежності від їх співвідношення з обсягами реалізації: обмежуючу тактику; гнучку тактику [48, с. 142].

При використанні обмежуючої тактики підтримується обсяг оборотних активів на мінімально можливому рівні, тобто підприємство не створює додаткових резервів, підтримує сувору дисципліну розрахунків з постачальниками. Ця тактика зменшує витрати на утримання оборотних активів та мінімізує ризик втрат при використанні оборотних коштів.

Однак за цією моделлю підприємство має обмежені можливості для збільшення прибутку за рахунок розширення своєї діяльності і не може швидко реагувати на зміни кон'юнктури ринку. Це збільшує ризики, пов'язані з формуванням оборотних коштів. Що стосується ліквідності, якщо підприємство має невеликий обсяг поточних зобов'язань і намагається мінімізувати надлишкові запаси та дебіторську заборгованість, політика може підтримувати необхідний рівень ліквідності. Однак при значних розмірах поточних зобов'язань і обмежених обсягах оборотних активів ліквідність підприємства буде низькою.

Гнучка тактика полягає у забезпеченні високого співвідношення між поточними активами і обсягом реалізації, тобто підприємство збільшує такі статті балансу, які забезпечують можливість збільшення обсягів виробництва при відповідній зміні кон'юнктури ринку і дозволяють стимулювати обсяг продаж за рахунок надання відстрочки платежів. До таких статей можна віднести: грошові кошти, цінні папери, страхові і резервні запаси. В результаті ліквідність підприємства (за умови формування переважної частини його оборотних коштів на довгостроковій основі) збільшується. Проте дана політика є затратною і управління оборотними активами повинно будуватись на виборі між затратами, пов'язаними із збільшенням оборотних активів, і вигодами від збільшення оборотних активів.

Стратегії фінансування оборотних активів залежать від покладених в їх

основу принципів фінансування змінної частини. Постійна частина оборотних активів визначається на рівні мінімальної потреби в оборотних активах в досліджуваному періоді. Змінна частина – це різниця між фактичною і мінімальною потребою в оборотних активах [48, с. 143].

Частина оборотних активів, що фінансується за рахунок власного капіталу та довгострокових позикових коштів, називається чистим оборотним капіталом.

Чистий оборотний капітал = Оборотні активи - Поточні зобов'язання

Чим більший чистий оборотний капітал, тим менший ризик втрати ліквідності.

Враховуючи підходи до фінансування постійної та змінної частини оборотних активів складемо баланс фінансування активів на майбутній період для кожної з чотирьох стратегій.

В табл. 3.1 визначимо постійну частину оборотних активів та сезонну потребу за окремими місяцями.

Таблиця 3.1

Розрахунок постійної і змінної частини оборотних активів, тис. грн.

Місяці	Прогнозна потреба в оборотних активах	Мінімальна потреба (постійна частина оборотних активів)	Сезонна потреба (змінна частина оборотних активів)	Всього активів
Січень	74972	64106	10866	123717
Лютий	67580	64106	3474	111525
Березень	71495	64106	7389	117980
Квітень	74102	64106	9996	122282
Травень	71821	64106	7715	118517
Червень	64106-min	64106	0	105787
Липень	70083	64106	5977	115649
Серпень	70386	64106	6280	117800
Вересень	72690	64106	8584	119952
Жовтень	73669	64106	9563	121566
Листопад	70843	64106	6737	116903
Грудень	74755	64106	10649	123359

Таблиця 3.2

Баланс фінансування активів підприємства при використанні різних стратегій, тис. грн

Активи	Тис. грн.	Пасиви	Ідеальна стратегія	Агресивна стратегія	Консервативна стратегія	Компроміс на стратегія
Необоротні активи	48745	Власний капітал і довгострокові зобов'язання (довгострокові пасиви)	48745	112851	123717	118284
Постійна частина оборотних активів	64106	Поточні зобов'язання				
Змінна частина оборотних активів	10866	Поточні зобов'язання	74972	10866	-	5433
Всього активів	123717	Всього пасивів	123717	123717	123717	123717
		Чистий оборотний капітал	0	64106	74972	69539

Отримані результати розрахунків представимо на графіку (рис.3.3).

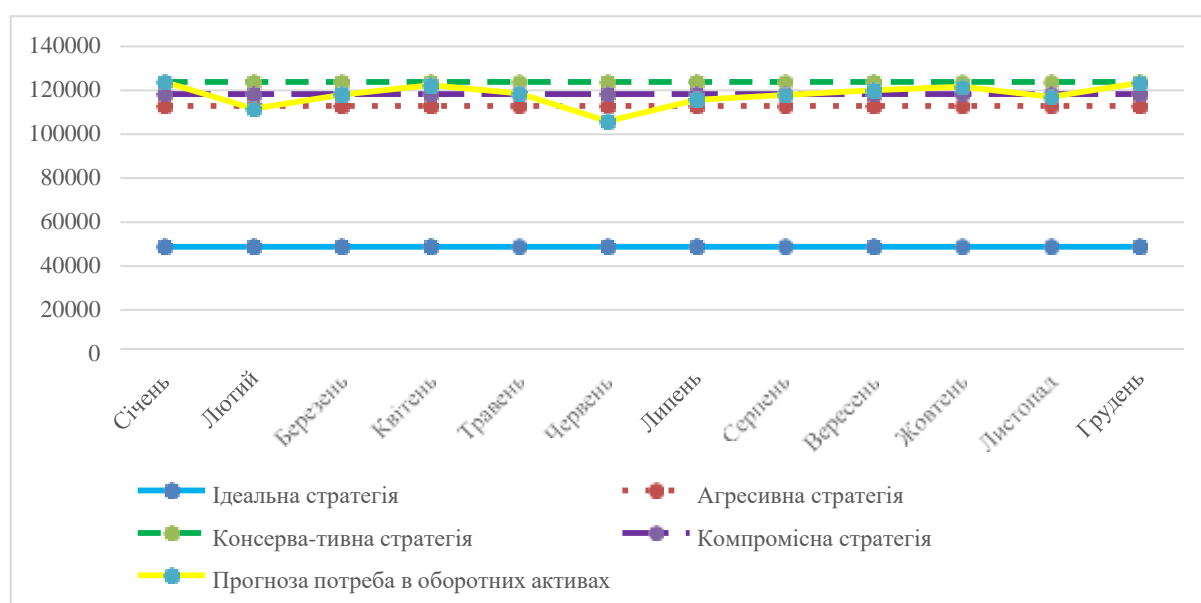

Рис. 3.3 Величина активів, що фінансуються на довгостроковій основі при різних стратегіях

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що з точки зору оптимізації прибутковості і ризику найбільш оптимальною є стратегія компромісного фінансування. Дана стратегія оптимально поєднує рівень прибутковості і середній рівень ризику, забезпечує достатньо високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Проте, виходячи з пріоритетності цілей фінансово-господарської діяльності підприємства на окремих етапах його розвитку, оптимальною може стати інша стратегія фінансування. Взагалі, при виборі стратегії фінансування необхідно знайти бажане співвідношення між рівнем рентабельності використання власного капіталу і рівнем ризику зниження фінансової стійкості підприємства, яка оцінюється величиною його чистого оборотного капіталу.

3.3. Аналіз результатів запропонованих змін у фінансуванні активів ТОВ «Агроекосервіс» на майбутній період

Визначення місії і стратегічних цілей, вибір стратегії дій – головні завдання у визначенні перспектив розвитку підприємства. Планування коротко- і довгострокових стратегічних цілей, а також тих кроків і дій, що будуть здійснюватися для досягнення кінцевих результатів, – все це разом становить стратегічний план діяльності підприємства.

Був розроблений стратегічний план, щоб допомогти компанії повністю скористатися можливостями в умовах, що швидко змінюються. Стратегічний план враховує цілі та пріоритети компанії, з одного боку, та її фактичні можливості, з іншого. Він також враховує внутрішні чи економічні фактори розвитку та зовнішні чи ринкові фактори, які можуть бути сприятливими чи несприятливими.

Стратегічний план повинен бути інструментом створення, документального оформлення та впровадження у поточну діяльність елементів

стратегії підприємства.

Отже, з допомогою стратегічного плану не тільки визначаються стратегічні напрями діяльності головної компанії, але й напрями розвитку стратегічних господарських підрозділів, секторів бізнесу і окремих продуктів.

Основними підходами до формування стратегічного плану є [54, с. 102].:

- підхід «від досягнутого»;
- оптимізаційний;
- адаптаційний.

Планування «від досягнутого» має на меті досягнення багатьох бажаних і цілком реальних цілей. Початковою точкою є поточний стан підприємства.

Реалізацію стратегії на майбутній період ТОВ «Агроекосервіс» здійснимо шляхом закладання показників у стратегічний плановий баланс.

Структуру прогнозного балансу активів і пасивів наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Прогнозний баланс активів і пасивів ТОВ «Агроекосервіс» на 2022-2025 рр.

Актив	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	338	340	342	342
Незавершені капітальні інвестиції				
Основні засоби:	45128	48405	55278	65639
інші фінансові інвестиції				
Усього за розділом I	46013	48745	55620	65981
II. Оборотні активи				
Запаси	26049	26240	27864	29750
Дебіторська заборгованість	26049	46333	49965	51078
Гроші та їх еквіваленти	1433	1499	1650	1800
Інші оборотні активи	885	900	990	1088
Усього за розділом II	71385	74972	80469	83716
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	259	0	0	0
Баланс	117657	123717	136089	149697

	2022	2023	2024	2025
Пасив				
I. Власний капітал	7869	42115	55826	69909
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	18551	19794	21774	23951
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	60000	55000	45000	35000
Поточна кредиторська заборгованість:	4006	4937	11432	18574
Інші поточні зобов'язання	1803	1871	2057	2263
Усього за розділом III	65809	61808	58489	55837
Баланс	117657	123717	136089	149697

Далі проведемо оцінку платоспроможності, фінансової стійкості ТОВ «Агрокосервіс» в перспективі. Оскільки плановий баланс відображає фінансовий стан нашого підприємства на кінець планового періоду, та в разі отримання негативних результатів необхідно коригувати бізнес-план в цілому.

Аналіз ліквідності підприємства проведемо шляхом складання балансу ліквідності (табл. 3.4).

Для визначення ліквідності балансу необхідно порівняти підсумки з кожної групи активів і пасивів.

З таблиці видно, що наше підприємство збільшує свою ліквідність, так як в 2022 році виконувалась лише одна умова $A3 \geq P3$, а до кінці планового періоду виконуються дві умови $A2 \geq P2$, $A3 \geq P3$.

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності показує їх зростання. Так коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал), який є найбільш жорстким критерієм платоспроможності та ліквідності підприємства ще не досяг нормативного, але показує динаміку зростання.

Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворої) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту (К) при оптимальне значенні 0,7-0,8 в 2025 році складе 0,97.

Це означає, що підприємство в разі необхідності зможе швидко погасити свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) при теоретичне значенні 1,5-2, 5 становить на кінець планового періоду 1,5. Тобто 1,5 грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань.

Постійне збільшення коефіцієнта означає зменшення ризику неплатоспроможності підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, обов'язковою умовою для нормального функціонування кожного суб'єкта господарювання є раціональне та ефективне використання оборотних активів. У зв'язку з цим дослідження економічної сутності оборотних активів набуває не тільки особливого наукового, а й важливого практичного значення, оскільки розуміння їх змісту визначає підхід до оцінки, ефективного формування та використання.

У ході написання магістерської роботи було проаналізовано стан оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс» і виявлено, що простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства. Так за останні два роки вони скоротилися на -48,3% на -42,37%. Коефіцієнти оборотності оборотних активів говорять про ефективне управління підприємством, тобто підприємство є рентабельним. Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротилися, тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще. Коефіцієнти оборотності запасів збільшились, а отже це може відображати накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління. Щодо дебіторської заборгованості, то що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%, щодо показників оборотності дебіторської заборгованості, то вони мають негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

Також були запропоновані заходи, які б оптимізували управління оборотними активами ТОВ «Агроекосервіс» серед яких підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю за допомогою наступних дій: регулярно відстежувати відхилення фактичних параметрів дебіторської заборгованості по всіх групах замовників та приймати рішення по оптимізації параметрів; розробити систему контролю та збору платежів, планування надходження платежів від

дебіторів, включаючи групи дебіторів; розраховувати, прогнозувати та планувати надходження платежів від дебіторів.

Аналіз показників запасів показав, що підприємство накопичило багато надлишкових запасів та проводить неефективне складське управління.

Щоб запобігти накопиченню надлишкових запасів треба: регулярно проводити інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей; розробити ефективну систему контролю та аналізу руху запасів на основі методів ранжування "ABC"- "XYZ"; визначити баланс між скороченням запасів, збереженням ритмічності виробничих процесів та якістю послуг, що надаються покупцям та замовникам. Дані запропоновані заходи щодо покращення ефективності управління оборотними активами були розраховані і є раціональними та економічно обґрунтованими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базецька Г. І., Жовтяк Г.А. Управління фінансами та активами підприємства : конспект лекцій для студентів заочної форми навчання освітнього рівня «магістр» спеціальності 051 – Економіка. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 158 с.
2. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНЕУ, 2006. 780 с.
3. Брушко Г. В. Методологічні основи управління оборотними активами. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/179_31-33.pdf.
4. Бутинець Т.А. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Житомир : Рута, 2015. 343 с.
5. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2014. 258 с.
6. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2013. № 1. С. 42-47.
7. Голубко А. І. Управління оборотними активами підприємства // Матеріали XLVII наук.-тех. кон. підрозділів ВНТУ. 2018. С. 83-96.
8. Гринюк. І.М. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. 2016. Vol. 2, № 4. С. 64-74.
9. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Голик Д. В. Оптимізація структури оборотних активів підприємства // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 1(12). С. 289-293.
10. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства // Економіка і організація управління. 2018. № 1 (29). С.75-84.
11. Донін Є. О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства // Finance, accounting, banks. 2017. Вип. 1. С. 231-240.

12. Канцедал Н. Ю. Окремі питання управління оборотними активами підприємства // Економіка та держава. 2019. № 11. С.103-107.
13. Касапова І. С. Дослідження економічної сутності категорії "оборотний капітал" // Вісник соціально-економічних досліджень. 2016. № 2. С. 228-234.
14. Ковальов В.В. Фінансовий менеджмент: теорія і практика. Москва: Проспект; 2014. 1104 с.
15. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності // Причорноморські економічні студії. 2019. № 41. С. 203-208.
16. Костенко А. М. Шляхи удосконалення механізму управління оборотним капіталом підприємств України // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. 2017. № 4. С. 46-57.
17. Кошельок Г. В., Коваль В. В., Белік Д. О. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 1. С. 50-57.
18. Купріна Н. М., Васьковська К. О., Пчелянська Г. Б., Величко О. М. Оборотні активи підприємства: аспекти бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами та їх класифікація // Економіка харчової промисловості. 2020. Т. 12, Вип. 4. С. 65-78.
19. Лисьонкова Н. М. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства // Приазовський економічний вісник. 2018 .Вип. 5(10). С. 354-358.
20. Мордань Є. Ю., Сумченко А. О. Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства // Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. 2019. № 4. С. 24-34.
21. Мартиненко В.П. Прогресивні підходи до управління оборотними активами підприємств // Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2016. № 18. С. 225–229.

22. Муравський О. А. До питання економічної категорії "оборотні кошти" // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 6(2). С. 80-85.
23. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури; 2014. 464 с.
24. Непочатенко О. О., Бечко П. К., Попиченко Д. А. Теоретичне обґрунтування сутності оборотних активів // Інноваційна економіка. 2015. № 4. С. 265-273.
25. Павлова Г. Є., Приходько І. П., Тютюнник Я.В. Облікове забезпечення операцій з надходження та використання оборотних активів // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20(2). С. 147-150.
26. Перезовова І. В. Управління оборотними активами підприємства та їх видами // Економіка та суспільство. 2021. № 26.
27. Рудь І.Ю. Управління оборотними активами підприємства // Гроші, фінанси і кредит . 2018. Випуск 25. С. 759-764.
28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 10.08.2021 № 336/22868 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
29. Савченко А.М. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект // Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 6 (23). С. 698-705.
30. Севрук Є. М. Система управління фінансуванням оборотних активів підприємства торгівлі // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 4(1). С. 126-130.
31. Стратійчук В. М. Стратегічне управління оборотними активами підприємств торгівлі // Вісник КНТЕУ. 2019. № 5. С. 59-74.
32. Стратійчук В. М. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України: тенденції розвитку та фактори впливу // Економічний простір. 2020. № 157. С. 60-64.

33. Стоянова-Коваль С. С., Стоянова О.М. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 10(2). С. 100-105.
34. Серік Ю. В. Управління оборотними активами підприємства // Економіка і управління. 2013. № 4. С. 69-75.
35. Теловата М. Т. Власний оборотний капітал: поняття та методика розрахунку // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2015. № 1. С. 189-193.
36. Тютюнник Ю. М. Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ: навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи. Полтава : ПДАА, 2019. 83 с.
37. Фурса Т. П. Концептуальні засади управління оборотними активами підприємства // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 1(2). С. 184-187.
38. Хаустова І. Є. Актуальні проблеми управління оборотними активами підприємства // Вісник НТУ «ХП» Серія: Економічні науки. 2018. № 19(1295). С. 64-67.
39. Череп О. Г., Д. М. Іванченко. Оптимізація структури оборотних активів підприємства в межах фінансової реструктуризації // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 37-43.
40. Чобіток В. І., Пятилокотова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. Вип. 41. С. 230-234.
41. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття "оборотні активи підприємства" // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2009. Вип. 3. С. 358-363.

42. Шаповалов А. А. Сутність та роль оборотних активів в господарській діяльності так ругообігу коштів підприємств // Студентський науковий вісник [МНАУ]. Економічні науки. 2017. Вип. 2 (17). Ч. 1. С. 25-31.

43. Швець Ю.О., Скворцова А.В. Управління оборотними активами підприємств // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. № 13. С. 127–130.

44. Шматковська Т. О, Демедюк Л. К. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2016. № 3. С. 174-184.

45. Шум М. А., Москалюк О.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України // Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 6(3). С. 17-19.

46. Brealey Myers - Principles of Corporate Finance. URL: https://marcelodelfino.net/files/Brealey__Myers_y_Allen_2009_Principles_of_corporate_finance.pdf

47. Merton, Robert C. and Zvi Bodie. “A Conceptual Framework for Analyzing the Financial Environment.” URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10620/w10620.pdf

ДОДАТОК А
ДАНІ БАЛАНСУ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

Таблиця А.1 - Дані балансу ТОВ «Агроекосервіс» за 2019–2022 рр.
(тис.грн.)

	2019	2020	2021	2022
Актив				
I. Необоротні активи				
Основні засоби	28,8	22,1	19,5	11,9
Усього за розділом I	28,8	22,1	19,5	11,9
II. Оборотні активи				
Запаси	3,8	105,2	374,6	1 943,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		10 520,9	258,2	137,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		22,0	92,9	
Інша поточна дебіторська заборгованість	544,2	19 457,5	11 737,0	6 095,2
Гроші та їх еквіваленти	42,8	39,2	1 501,1	61,9
Інші оборотні активи			1 620,8	743,7
Усього за розділом II	590,8	30 144,8	15 584,6	8 982,0
Баланс	619,6	30 166,9	15 604,1	8 993,9
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	24,0	24,0	24,0	24,0
Додатковий капітал				
Резервний капітал				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	496,6	855,7	1 730,9	2 388,7
Неоплачений капітал				
Усього за розділом I	520,6	879,7	1 754,9	2 412,7
III. Поточні зобов'язання				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги		10 757,6	1 795,8	303,6
розрахунками з бюджетом	60,2	71,7	42,2	72,0
Інші поточні зобов'язання	38,8	18 457,9	12 011,2	6 205,6
Усього за розділом III	99,0	29 287,2	13 849,2	6 581,2
Баланс	619,6	30 166,9	15 604,1	8 993,9

ДОДАТОК Б

ДАНІ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансові результати ТОВ «Агроекосервіс» за 2019–2022 рр. (тис.грн.)

Стаття	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	44 855,6	56 735,8	105 391,2	65 485,3
Інші операційні доходи	112,4	291,9	52,5	8,2
Інші доходи				
Разом доходи	44 968,0	57 027,7	105 443,7	65 493,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	44 455,8	55 761,2	99 449,3	63 017,9
Інші операційні витрати	544,6	835,7	4 724,7	1 673,4
Інші витрати				
Разом витрати	45 000,4	56 596,9	104 174,0	64 691,3
Фінансовий результат до оподаткування	(32,4)	430,8	1 269,7	802,2
Податок на прибуток		71,7	228,6	144,4
Чистий прибуток (збиток)	(32,4)	359,1	1 041,1	657,8